

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . . K 25.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V upravnistvu:
Za celo leto naprej . . . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE C

Inserati:
Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Pred odločitvijo.

Dunaj, 11. novembra.

Včeraj popoldne so se zbrali voditelji vseh nemških strank ter izjavili, da že tri desetletja niso imeli tako poslušne in udane vlade, kakor je Bienenrthova druga. Logična posledica torej je, da ta vlada ostane, četudi se podere svet. Izrekli so zahtevalo dr. Glabinskemu, ki za vlado posreduje med Čehi in Nemci, »Slovansko Jednoto« in nemškimi strankami. Končno so nemški avguri sklenili, vprašati »Slovansko Jednoto«, ali izloči iz blokade začasni državni proračun, finančni načrt in vojaške novince.

Nato so se zbrali nemški svobodni-selni poslanci ter sklenili, da sicer niso prijatelji zloglasnega § 14., vendar pa naj ga vlada uporabi, ako si drugače ne more pomagati. Nemci si menda mislijo: »Quod licet Jovi, non licet bovi.« Na zatožno klop so vlačili slovanske ministre, ki so pred leti uporabili § 14.; sedaj pa že odvezujejo vsake odgovornosti svoje zaupnike v kabinetu, ako bodo vladali s § 14. Ali je mogoče ostudnejše politično farijezstvo! Ta sklep je dr. Sylvester seveda hitro sevedno naznanil baronu Bienenrthu, ki se je seveda laskavo zahvalil za toliko zaupanje. In zvečer ob 7. uri so se vsi nemški zarotniki zbrali s poljskimi voditelji v salonu predsednikovem, kjer so pregledali svoje sklope, ki naj jih danes zvečer dr. Glabinski naznani »Slovanski Jednoti«. Ta naj sedaj odloči, ali naj gre parlament ali baron Bienenrth.

Ta taktika bi bila seveda jako duhovita, ko bi ne bila grozno bedasta. »Slovanska Jednota« naj opusti svojo blokado in dovoli sedanjim vladam vse, kar zahteva. Da pa stvar dobi lepše lice, naj zbornica najprvo omlati dva nujna predloga »Slovanske Jednote«, potem pa prične prvo branje vladnih predlog. Torej to naj je zlati most za »Slovansko Jednoto«, ki naj skesana in potrta pride s pepelom na glavi pred tabor nemških čeladarev. »Slovanska Jednota« bode sicer šele jutri odgovorila nemškimi vitezom, toda odgovor je že danes gotov. Sedanji vladi ne groša, ne vojaka. Ako je baronu Bienenrthu res na tem, da se izogne § 14., potem naj izkrca s svoje ladje krmarje, ki plovejo v vsenemško morje.

Jako hitro je baron Bienenrth izposloval višnjevo polo češkima ministroma. Tudi to dejstvo potrjuje, da Bienenrth ni nad strankami, marveč le izvrševalni organ nemških strank. Vse, kar se te dni

govori in snuje, dokazuje, da Nemci hočejo vzdržati svojo supremacijo. Zato pa bode jutri razgovor voditelj »Slovanske Jednote« z dr. Glabinskim jako krutek. Škodo trpeti in še ponižan biti, tega ne prenese vsaka para.

Drug velepomemben dogodek je avdi-jenca gališkega ministra dr. Dulembe pri cesarju. Vlada je baje jako pohvalil sedanjjo vlado in naprosil poljski klub, naj še nadalje z vsemi močmi podpira barona Bienenrtha. Nemški listi, v prvi vrsti »N. Fr. Pr.«, seveda nečuvno zlorabljajo ta dogodek proti Čehom in njihovim zavetnikom. Dunajska židinja Čehom kar hudodelstva očita, ker se ne odkrivajo pred Schreinerjevim klobukom z želodi. Roti tudi Poljake, naj pretrgajo vse zveze in pogajanja z ostalimi slovanskimi strankami, ki nosijo na čelu Kajnovo znamenje umora. Nihče drugi, jezika židinja, ne bode razrušil parlamenta, nego »Slovanska Jednota«, ki se noče pogajati s sedanjo vlado. Nemški krčmarji pa se utegnejo jako vrezati s svojimi računi. Spominjamo se, da je pokojni grof Baden dne 28. novembra 1897 dopoldne zatrl v poljskem klubu, da uživa popolno zaupanje vladarjevo. Nekaj ur pozneje je bil že politično mrtev. Knez Hohenlohe je neki deputaciji čeških reparjev našteval v dolgem govoru, kaj hoče vse storiti. Pri glavnih vratih pa je vratar izdal isti deputaciji, da je knez Hohenlohe že dogospodaril kot ministrski predsednik. In najlepše je bilo z dr. Körberjem. V živem spominu mi je še prizor, ko je dr. Körber neki večer v proračunskem odseku kot paglavce ozmerjal večino poslancev, ki mu niso hoteli dovoliti novega posoila. Pretil je z novimi volitvami in birokratskim bičem. Štirinajst dni pozneje pa je premišljal kot samotar po dunajskih ulicah o minljivosti ministrske slave. In baron Bienenrth menda tudi ni vknjižen na ministrski sedež. Sicer pa »Slovanska Jednota« ne zahteva Bienenrthove glave, ampak le premembo protislovanskega sistema. Priponiti moram še zanesljivo trditev, da poročila v časnikih o vladarjevih besedah nasproti dr. Dulembi ne odgovarjajo popolnoma resnici. Vlada je baje izjavila, da se tudi proti Slovanom ne bode vladalo, dokler je živ. To je pa vse kaj drugega, nego so slišali časnikarji. Nadaljni razvoj parlamentarnih razmer ne bode odvisen le od stališča »Slovanske Jednote«, ampak tudi od taktike poljskega kluba. Do go Poljaki ne bodo skupaj vozili z nemškimi strankami. Poleg Stapsinskega skupine je močna struja v poljskem klubu, ki se le zaveda svojih dolžnosti do ostalih slovanskih strank. Preden pade kocka, utegne zbornica še dobiti priliko, da dovoli ali odkloni proračunski

provizorij. V skrajnem slučaju se more to zgoditi tudi 31. grudnia.

V mažarskih in nemških okovih.

Ljubljana, 12. nov.

Sedanja vlada je nelojalna dovolj, da izrablja krono v namene tistih oseb, ki sede zdaj na ministrskih sedežih. Javna tajnost je, da rabita Bienenrth in Bilinski »Die Zeit« zadnje čase v svoje namene. Zadnji listovi odmevi so naperjeni naravnost proti Čehom in obenem seveda proti vsem Slovanom. Vladni list pove Slovanom, da se mora vladati zdaj proti njim, ker naša država Nemčijo rabi, kakor rabi našo državo Nemčija, medtem ko je prej rabila le Nemčija našo državo.

»Kurjer Lwowski« opisuje položaj tako, da hoče vladar držati sedanjo vado in da bi rad preprečil izjavo Poljakov proti § 14. List trdi, da zato, ker so sedanji ministri obljubili, da odobre pakt z Ogrsko. List trdi, da ni mogoč zgolj § 14., ki pomenja zakrit absolutizem, marveč da je mogoče celo ex lex stanje.

Ob zmedenih razmerah umljivo listi pretiravajo. Napačno stori, kdor smatra za golo resnico vse, kar objavljajo listi. A grožnja z absolutizmom je postala že nekaj vsakdanjega. Za Avstrijo bi bila absolutna doba pogubna. Časi samodržstva so minuli. Kam privede ex lex stanje, smo videli nedavno v Rusiji. Mi se ne strašimo samodržstva za slučaj, če bi ga izkušali uvesti. Lahko čakamo. Znamo, da bi ex lex stanje ne trajalo dolgo. Slovanom ne bi tudi škodilo. Na drugo vprašanje, ako bi koristilo državi, si lahko odgovori vsak sam. Nastale bi ruske razmere, ki bi jih kulturni avstrijski narodi ne prenesli . . .

Že včeraj smo poročali v brzojavnem delu našega lista, da znani komunike o vladarjevih izjavah ni dosegel tistega uspeha, ki so ga pričakovali. Komunike tudi ni popoln. Prirojen je tako, da je vladi prav. »Union« n. pr. poroča, da so poročili voditelji Poljakov izpustili važno cesarjevo izjavo, v kateri je odločno naglašal, da bi ne dovolil vladati proti Slovanom. Vlada se tudi ni izjavila proti izpremembam vlade, rekel je le, da zaupa in da je zadovoljen z ministrskim predsednikom.

Poljake je poročilo o Dulembovi avdi-jenci tako razburilo, kakor svet ni pričakoval. Bili so burni prizori, kakršni v »Poljskem kolu« niso navadni. Ostro so očitali voditeljem, ker hočejo izrabiti Poljake za pomočno četo nemških protislovanskih in tudi protipoljskih napadalnih

kolon. Glabinski je bil presenečen. Izjavil je, da je sicer prevzel Dulembov komunike, ga izročil časopisu, ne da bi mu bila znana vsebina. Pozneje šele je izvedel, da cesarjevo besedilo ni bilo popolno in da je bilo »pobarvano«. To je Glabinski izjavil tudi zastopnikom »Slovanske Unije«. Voditelji »Slovanske Unije« so nato izjavili, da Dulembova avdijenca ne izpremeni stališča »Slovanske Unije«. Mirno hoče čakati, kako se kriza razvije. Proti neustavnemu koraku Bienenrthove vlade bo »Slovanska Unija« protestirala.

Včeraj popoldne je zborovala parlamentarna komisija »Poljskega kola« z ozirom na vladarjeve izjave. Sejo so prekinili ob 2. in jo ob 3. nadaljevali. Prišli so k njej tudi Bienenrth, Bilinski in Dulemba. Bienenrth je želel, naj bi Poljaki nadaljevali pogajanja in obljubil svojo podporo. Izjavil je, da ni sovražen parlamentu. Sledila je živahna debata. Več govornikov je govorilo opozicijsko. Naglašali so, da so nemške stranke, osobito krščanski socialci, premalo podpirali Glabinskijevo akcijo. Kritikovali so tudi Dulembov komunike, ki je še bolj vznevoljil slovanske stranke. Malone vsi govorniki so naglašali, da se mora vlada izpremeniti. Danes popoldne so sklicali sejo vseh poslancev »Poljskega kola«. Sklenilo se je, da nadaljujejo pogajanja.

Konferenci parlamentarne komisije »Poljskega kola« je sledilo posvetovanje z zastopniki »Slovanske Unije«. Glabinski je poročal o razgovorih z nemškimi strankami in prosil, naj »Slovanska Unija« stavi pozitivne predloge za izhod iz brezupnega parlamentarnega položaja. Glabinskijevo poročilo se je vzelo na znanje. »Slovanska Unija« bo sklepala danes o odgovoru predsedstvu »Poljskega kola«.

Z ozirom na položaj je izjavil neki vodilni politik »Slovanske Unije« zastopniku »N. Wr. Tagblatta«: V mirni, stvarni razpravi smo temeljito pretresali, predno smo storili svoj sklep. Ni nobenega povoda, da ga opustimo. Čuli smo v današnji seji skupno s parlamentarno komisijo »Poljskega kola« Glabinskijevo poročilo; sledila je razprava, a prepričani nismo bili. Ni naša naloga, da stavimo predloge, kot opozicija nismo dolžni, da izdelamo program. Ako pride nova vlada, smo pripravljeni, da se pogajamo z njo; drugega izhoda ni.

Trdi se, da danes »Poljsko kolo« sklene, končati svojo posredovalno akcijo. V včerajšnji strogo zaupni seji parlamentarne komisije »Poljskega kola« je večina govornikov nastopila zoper protislovanske tendence predsedstva »Poljskega kola«. Kozłowski je očital vladi, da informuje napačno vladarja. Večina govornikov se je zavzela za izpremembu vlade. Bienenrth je

LISTEK.

V pasti.

Paul Bourget. — A. Kalan.

(Dalje.)

Tako tožec šel je k ognjišču in si nataknil vrnjeni prstan na mazinec in s hrbotom proti ognju, roke v žepih za seboj v fraku začel si je greti svoje podplate vzdigajoč zdaj eno zdaj drugo nogo ter se ni prav nič brigal ne za Darsy-ja, ne za mene. Namestu da bi odšel, kar bi bilo čisto naravno ob taki neotesanosti, je oderuh vendar ostal in se ni ganil. Na ustnicah so mu trepetale besede, katerih pa ni upal spregovoriti. Prižgal si je cigaro, da si da vsaj neko podobo, prav kakor je oni večer napravil v sosedni sobi moj mladi prijatelj René, njegova žrtva, in prav kakor René me tudi ta potegne na stran ter polglasno spregovori:

»M. Bordin je videti zelo slabe volje,« mi zašepne, »morda vam bo znano, če potrebujete kaj malega kot predujem, jaz imam sedaj toliko, da bi mu preložil. Slučajno sem dobil nekaj pri igri . . . Jaz res občudujem njegove slikarje, prav zelo . . . In res bi bil prav vesel . . . Pa na nekaj sem se domislil. Jaz zbiram sta-

re prstane. Tudi njegovega mu rade volje odkupim.«

»Kie smo,« si mislim, »in kam zlodja pa drvimo . . .« In glasno mu rečem:

»Zakaj pa njega samega ne vprašate, gospod?«

Bordin pa je v tem obrnil glavo, kakor da bi slišal, da se razgovarjava o njem.

»Gospod Darsy mi je pravil o tvojem prstanu; rad bi ga imel za svojo zbirko; želel bi vedeti, če si ti voljan, da ga mu prepustiš.«

»Da bi prodal svoj prstan? . . . Tale? . . .« vzklikne slikar, dvigne roko in ogleduje rubin. In na svojem obrazu je kazal začudenje, kakor se opazi pri človeku brez denarja, ki zagleda nenadoma priliko, da bo zopet lahko prišel živeti, česar ni več upal. Svetlikal je z obrvmi, ustnice so mu trepetale kakor zapravljen pred novim zakladom. Oj, čudovit komedijant! Zmajal je z rameni, bridko se načmeril, kakor tak, ki obupa nad stvarjo, ki je zanj nedosegljiva. Obrne se k Darsy-ju, rekoč:

»Vsaj vendar veste tako dobro kakor jaz, da ta prstan nima nobene vrednosti, ker je kamen ponarejen . . . Vem, da ima dragocen okvir. Vendar kar bi mi vi mogli dati, bi bilo le maenkostno v primeri na spomin, ki ga ima ta steklovina zame.«

»Jaz zbiram take stvari,« odgovori oderuh čisto mirno. Ta drugi komedijant, toda bolj nevaren, se je delal smehljaje, kakor bi bil res amateur v teh stvareh, pa je le hotel napraviti zločin, in to vedoma in namenoma.

»Ta prstan s ponarejenim kamnom,« je nadaljeval, »ima za-me samo zaradi sloga prav tako ceno, kakor za vas, morda še nekoliko večjo. Vi imate še druge rodbinske dragocenosti, ta okvir pa je morda edin v svoji vrsti . . . Kaj bi rekli, ako bi vam zanj ponudil,« in glas njegov se mu je nekam ustavil, »štiri tisoč frankov.«

»Štiri tisoč frankov?« ponovi Bordin, kakor prestrašen vsled visoke vsote. In zopet je pogledal prstan, zmajal z glavo, rekoč: To vendar ne gre! To je več nego desetkrat toliko, kakor je vreden . . . Toda kaj mi je pomagano s štiri tisoč franki? — Vendar pa mi ta prstan ni samo drag spomin, prstan mi je tudi skrivnostni zaklad za vabo . . .«

»Torej pet tisoč?« reče Darsy.

»Pet tisoč . . .?« reče za njim zopet slikar, ponavljajoč svojo zvijačnost in ogledujoč svoj prstan. Znova se mu obraz nagubi, ustne se mu tresejo in pest se mu stiska . . .

Tedaj pa sem opazil najbolj čudovitega simulanta pred seboj. Kakor da bi se boril v srečju pa naenkrat izšil iz sebe be-

se: »Ker tako zelo hrepenite po tem prstanu, gospod, da hočete zanj plačati naravnost nesmiselno ceno, sem pripravljen in ga vam prodam. — Dobiti moram deset tisoč frankov ali pa nič . . . Če mi jih daste, je ta ponarejen rubin vaš . . . Sicer mi je neizmerno veliko na n'em, vendar če mi toliko daste, se vsaj nekoliko splača . . .«

In snel je prstan z mezinca, ko je stavil to ponudbo in sicer tako, kakor da bi mu bilo težko, zato je tudi obrnil proč oči, ko mu ga je ponudil. Darsyju je obraz kar trepetal, tako je bil razburjen. Brez daljnih besedi seže v žep po svojo denarnico, potegne iz nje šop bankovcev, brez dvoma one, ki sem mu jih prejšnji večer izročil, da sem dobil vrnjeno zadolžnico za svojega mladega prijatelja. — On ponudi šop Bordinu, ta mu pa izroči prstan. Na to pa me vnuk kontese Gorke, kakor da bi ga bilo sram take nečastne kupčije, prime za roko in me potegne kakor norec od zelene mize, kakor bi se bal, da se zmašuje nad njim.

»Železo je treba kovati dokler je vroče,« mi reče. »Sedaj je polšestih ura; ob šestih smo v Monte Carlo. Še pred večerjo dobim vse kar sem izgubil. Ali staviš?«

(Dalje.)

izjavil, da bi pogojno ne odklonil izpremembe. Komisija je tudi soglasno izjavila, da nasprotuje proti parlamentarnemu sistemu. Večino so imeli Stapinskijevi pristaši.

Benedikt prorokuje, da namerava o sklicati prihodnji teden zbornično sejo, da vidi, kak da store Čehi. V slučaju hrupne obstrukcije bi zbornico odgodili, v slučaju obstrukcije z nužnimi predlogi bi se to zgodilo sredi decembra.

ODSEKI. Brca vladi.

Ustavni odsek je včeraj sklenil, da smatra protustavno, ako bi vlada s § 14. si dala proračunski provizorij in bi vlada zagrešila prekršitev ustave. Zaradi tega sklepa, ki je velik uspeh opozicije in pravcata Brca sedanjí vladi, že sikajo vladni listi. Zborovala sta včeraj tudi davčni in odsek o socialnem zavarovanju. V odseku za socialno zavarovanje so razpravljali o §§ 5. in 6. Izvoljen je pododbor, ki naj se posvetuje o § 1.

Košut ustanovil novo stranko.

Komedi'a na Ogrskem se je včeraj odločila za nekaj časa. V neodvisni stranki je Košut doživel poraz, zmagal je Justh in Košut je ustanovil novo stranko. Komedi'a je bila izvedena popolnoma pravilno. Brez gostije ni nič. Zato so imeli napovedano pojedino Košutovi pristaši v »Hungariji«, ki so jo pričeli šele ob eni, ker jih je bilo ob 12. uri šele 28 v oštariji. Koliko privržencev je bilo na sedmini neodvisne stranke, ni tako natančno znano. Uradni brzojav je prvotno povedal, da jih je bilo 48, pozneje pa popravi, da jih je bilo 80 in vsi višji župani, kakor imenujejo ogrske okrajne glavarje. A tudi Justh ni hotel zaostati za Košutom. Gostil je svoje privržence na banketu v hotelu »Royal«. Uradni brzojav ne pove, koliko da jih je bilo, naznanja zgolj, da jih je bilo veliko. Ko sta se tako obe skupini po mažarskih pravilih pošteno najedli in napili, je sledila konferenca neodvisne stranke ob šestih zvečer. Hojo je utemeljeval svoj predlog, v katerem se zahteva, naj se ustanovi samostojna ogrska banka leta 1911, pograja se odločno vsaka koalicija ali kooperacija, zahteva se vlada neodvisne stranke. V tem smislu skleni zbornica adresu na vladarja. Razburjeno odgovarja Košut Holloju. Justhovi pristaši mu odgovarjajo. Košut izjavi, da predlaga tudi on ustanovitev samostojne ogrske banke, a naj se ne stavi nobena gotova doba za ustanovitev. Izjavi, da izstopi iz stranke s tistimi svojimi pristaši, ako pride do razdora, katerim je več za pametno, kakor za politiko sile. Po Košutu govori Justh odločno za Hollojev predlog. Glasovalo se je v velikem nemiru. Za Hollojev predlog je glasovalo 120, proti in za Košuta 74 posancev. Košut je ostal s 46 glasovi v manjšini. Neodvisna stranka ima 225 članov. Po glasovanju izjavi Košut, da mu ne preostane drugega, kakor da izstopi iz stranke. Zapusti s svojimi 74 pristaši klub. Sejo je na to vodil grof Batthyani.

Košutovi pristaši so na to ustanovili »Neodvisno Košutovo stranko pristašev leta 1848.« Predsednik je Košut, podpredsednik Pavel Holitsy, kvestor Emil Nagy. Justh upa na pomoč hrvaških poslancev, ki je bil z njimi vedno uljuden. Hrvaške ba je upajo, da če zmaga Justh, pade Wekerlova vlada in se izpremeni sedanji vladni način.

AVSTRIJSKI PRESTOLONASLEDNIK V BEROLINU.

Včeraj se je pripeljal naš prestolonaslednik Franc Ferdinand s svojo soprogo v Berlin na poset k nemškemu cesarju.

Pravijo, da ima biti ta poset protidemonstracija carjevemu obisku v Italiji.

Cerkveni letopis.

Jubilej sv. očeta.

Dne 16. novembra bo 25 let, odkar je bil papež Pij X. posvečen v škofa. Da bi se spomin na ta dogodek v ljubljanski škofiji ne prezrl, nam je poslal presvetli gospod knezoškof ljubljanski sledeči razglas, ki ga vsled pomanjkanja časa ni mogoče drugače objaviti:

»V torek, 16. novembra, bo 25 let, odkar so bili sv. oče posvečeni v škofa. Sami bodo spomin na to preveliko milost božjo obhajali bolj na tihem. Za nas se pa spodobi, da se jih vsaj v molitvi spominjamo. Zato določujem praznovanje v nedeljo, 21. novembra, in sicer:

V soboto, 20. novembra, naj se zvečer slovesno zvoní. V nedeljo, 21. novembra naj bo v župnijah, kjer sta vsaj dva duhovnika, glavna sv. maša peta (votiva de ss. Trinitate cum Gl. et Cr. atque cum collecta pro Pontifice sub una conclusione); kjer pa to ni lahko mogoče in pa v župnijah z enim duhovnikom, naj bo sv. maša de die cum collecta pro Pontifice. Vse naj bodo coram Sanctissimo et cum benedictione ritu Romano. Po glavni sv. maši naj se poje povsod »Te Deum laudamus«, ali vsaj trije odstavki zahvalne pesmi.

V nedeljo, 14. novembra, naj se ta slovesnost ljudem oznani s prižnice.

Kn. šk. ordinariat v Ljubljani, dne 12. novembra 1909.

† Anton Bonaventura l. r.,
knezoškof.

NEMŠKI CESAR VILJEM V LONDONU.

London, 12. novembra. Listi poročajo, da bo prišel nemški cesar Viljem v sredi meseca februarja v London. Politično zelo važni obisk se bo vršil na povabilo angleške kraljeve dvojice.

PISMO KRALJA PETRA TURŠKEMU SULTANU.

Carigrad, 12. novembra. Srbski poslanik je izročil sultanu lastnoročno pismo kralja Petra, v katerem čestita kralj sultanu k rojstnemu dnevu in izraža upanje, da bi kmalu prišel čas, ko bosta Turčija in Srbija skupno stopili v boj proti skupnemu sovražniku.

970 URADNIKOV ODPUŠČENIH.

V Rusiji so dputili zadnje mesce 970 višjih uradnikov zaradi uradnih zločinov. Med njimi je sedem po čiških načelnikov in 190 gubernijskih uradnikov.

Dnevne novice.

+ Vseslovensko-hrvaška napredna stranka je začela svoje delovanje. Hrvaški liberalci, ki se zbirajo okoli »Pokreta«, ki piše v enakem časnikarskem žargonu, kakor naš »Narod« in ki se je med drugim zlasti goreče vnel za zverinskega lopova Ferrerja — so se sedaj zopet izkazali za popolnoma vredne pajdaše naših liberalcev. Čedni »Pokret« poroča namreč z dne 11. t. m., da se je v samem Zagrebu prodalo znane židovsko-umazano-freakulativne pornografske zelene brošure do 2000 eksemplarov in tolaži svoje pujske, ki si še niso zagotovili te slastne košče, da se že pripravila druga izdaja. Brošurica se bo potem razposlala tudi po vseh drugih hrvaških mestih, toda naroča se le »uz gotov novac« (v originalu podčrtano!) in ne samo na dopisnici. Torej: kšeft, in sicer tako ostuden in tako umazan, da ga z be-

sedami ni mogoče označiti. Ali vas res ni sram, slovenski liberalci, te hrvaško-slovenske vzajemnosti, ki se zrcali v tej neizrečno gnjusni luži najgršega židovskega kšefta? Fej, banda! Naše in hrvaško ljudstvo iz tega lahko iznova spozna silno nevarnost, ki mu preti od zverinske zlobne in podle židovsko-framasonске internacónale. Sicer pa nas mora le veseliti, da se je **zblížanje slovenskih in hrvaških liberalcev**, ki zadnji čas neprestano obetajo, da se bodo decembra meseca združili, kakor se je Vseslovenska ljudska Stranka, **že začelo in izvršilo v znamenju zelene brošure**. Na ustanovnem shodu Vseslovensko-hrvaške »napredne« stranke bodo **namesto statuta lahko kar celo brošuro prebrali**, kar je čisto po njihovem programu. Če napravijo s to svojo programatično zeleno brošuro pri tej priliki velk dobiček, bodo s tem storili svoj prvi **dejanski čin kulturnega zblížanja** med slovenskimi in hrvaškimi liberalci in naposled naj še najdejo človeka, da jim bo **zeleno brošuro komponiral**, da ne bodo v zadregi zaradi slovensko-hrvaške liberalne himne. **Zelena brošura bo potem njihova »lepa domovina«**. Prvi slišni znak liberalne slovensko-hrvaške vzajemnosti je — **veselo kruljenje** bitij, ki se pasejo nad svinjarstvom, izdanim od kranjskih liberalcev. Če se bota odslej slovenski in hrvaški liberalci srečala, bosta zakrutila in zelena brošura bo ob oficijelni ustanovitvi Vseslovensko-hrvaške liberalne stranke doživela gotovo že 50. jubilejno izdajo. **Nova stranka — v senci zelenih platnic — prisrčno pozdravljena!**

— **Tožbe Cirila Pirca.** Iz Kranja se nam piše: V soboto, 8. okt. je bil shod liberalne stranke v Kranju. Glavno besedo na tem shodu je imel g. Ciril Pirc. Babil se je s politiko S. L. S. v državnem zboru, potem prešel na delovanje stranke v deželnem zboru. Tu se mu je pa pripetilo nekaj nepričakovanega. Sredi svojega stvarno-političnega govora obšle so ga naenkrat skomine po Pavšlarjevih tolstih puranih. Med poslušalci je namreč opazil svojega nehvaležnega prijatelja. Temu na ljubo zabavlja čez Pavšlarjeve projekte že 12 let, pa ga zato še ni povabil niti na — suhe žemlje. Ko so se mu skomine malo polegile, začel je govoriti o Pavšlarjevih projektih največjo kolobocjo, kar smo jih do sedaj brali o njih. Sam menda ni vedel kaj govori, ker je že v drugem stavku pozabil to, kar je trdil v prvem. Tako je kar samega sebe postavljaj na neresnico. Bričko se je pritožil nad svojimi volivci, da Pavšlarju verjamejo, če »jih nalaže«, njemu pa, ki vedno resnično govori, nobeden več ne verjame. Navzroč pa so se mu muzali, vidoč svojega poslanca kako so se mu cedile slne po Pavšlarjevih tolstih puranih, še bolj pa po njegovih projektih!

— **Kanonično umeščen** je bil včeraj č. g. Josip Hartman na župnijo Blagovca.

— **Nadomestna državnozbornska volitev v III. okraju v Trstu** bo v nedeljo, 14. t. m. Slovenski kandidat je dr. Edvard Slavik, odvetnik v Trstu.

— **Ker imajo nižji uslužbenci tako sramotne plače.** Večkrat se je že zgodilo, da je bil kak železniški ali poštni uradnik radi pomevjenja tožen, a potem oproščen, ker se je dokazalo, da radi sramotno nizke plače ni mogel pošteno izhajati. Sedaj je najvišje sodišče izdalo odlok, ki veli, da se smejo dostavna vprašanja o neodoljivi sili samo takrat staviti porotnikom, če je bilo pomevjenje edina rešitev iz slabega položaja.

— **Laška spakedranka.** Opatieselo je končno dobilo svojo pošto, ki bo imela vsak dan vožno zvezo od železniške postaje v Rubijah do Kostanjevice. V razgla-

su čitamo imenovanje: **Oppacchiassela — Opatje Selo.** Torej čisto slovensk. kraj naj trpi — in to celo na prvem mestu — laško spakedranko! To se ne sme dopustiti!

— **Gradež** ima novega župana. Pri letošnjih občinskih volitvah so zmagali laški liberalci. Župan je D. Marchesini.

— **Nevaren cigan aretiran.** Aretirali so v Gradšču ob Soči nevarnega cigana Matijo Levakoviča ter ga odpeljali v goriske zapore.

— **Vinski semenj v Krškem**, dne 10. t. m. je bil prav dobro obiskan. Posetilo ga je lepo število znanih vinoturčev in gostilničarjev z Ljubljane, Šiške in iz raznih gorenjskih krajev; samoumevno, da je bilo tudi vinogradnikov iz krškega okraja in sosednje Stejerske prav veliko, ki so prinesli na stotine vzorcev novega vina na poskušnjo, odnosno na prodaj. Ta semenj je pa imel bolj informativen značaj, da so se namreč na eni strani konzumenti seznanili z letošnjim vinskim pridelkom, na drugi strani pa, da se je mogla določiti približna cena letošnjim moštom, odnosno vinom. Mošči so bili v obče še nekoliko premaladi, da bi se mogla zanesljivo spoznati njihova prava vrednost. Radi tega ni bila kupčija posebno živahna, čeravno so bile cene precej nizke; a kljub temu se je prodalo, glasom zapiska, čez 1200 hektolitrov. Splošno nimajo letošnji mošči one karakteristične rezkove, ker jim primanjkuje ogljikove kisline, vendar se mora priznati, da se dobi, kakor se je na tem semnju pokazalo, tudi med letošnjimi mošči mnogo prav dobrega blaga, ki ne zaostaja veliko za lanskim. Prava dobrota letošnjega vina se bo spoznala šele čez kake dva do tri tedne, ko se namreč mošči oziroma vina popolnoma umirijo in že precej očistijo. Zato pa priredi krška obč na še en tak semenj v sredo pred sv. Miklavžem, t. j. 1. decembra t. l., na kar se cenjeni interese tudi sedaj opozarjajo.

— **Zrakoplovec Rusjan** je v nedeljo na Vel. Rojcah pri Gorici poskušal svoj »aeroplan«. Komaj se je dvignil od tal, se mu je nekaj pokvarilo, in moral je opustiti svoj nadaljni poskus.

— **Otvoritev trgovske šole v Dubrovniku.** 8. t. m. so v Dubrovniku otvorili novo trgovsko šolo, ki jo je mesto že dolgo prosilo in bo za razvoj domačega trgovanja gotovo velikega pomena.

— **Tatvina.** Ponoči minuli teden je bila iz provizorične kurilnice na Kodellovem pri Gruberjevem kanalu poleg Štepanove vasi, 13 metrov dolga sesalna cev iz gumija in dva vijaka iz medene tvarine, last stavbnega podjetja E. Czechowiczka v vrednosti 100 K od neznanih storilcev odnesena.

— **Otrok vsled opeklin umrl.** V nedeljo je šla še ne pet et stara deklica Cecilija Mravlje, polgruntarja hči iz Brezovice pri Ljubljani z deset let staro sestrico Frančiško in osem let starim bratom Tončkom na pašo. Kakor je že otroška navada pri paši, so otroci zakurili ogenj, pri tem se je pa deklici vnela obleka, vsled česar je zadobila take opekline, da je še tisto noč umrla v tukašnji bolnišnici.

— **Vodovod za Gorico.** V soboto se je goriški mestni svet bavil v vprašanju preskrbe goriškega mesta z vodo potom vodovoda iz Hublja. Poročilo o vodovodnem vprašanju je jako široko, saj se pa tudi že vleče leta in leta. Določen je sedaj Hubelj.

— **Aprobacija slovenske učne knjige.** Naučno ministrstvo je za pouk na onih srednjih šolah, kjer se predava zgodovina in zemljepis v slovenskem jeziku, potrdilo slovensko učno knjgo Matije Pirca: »Zgodovina srednjega veka za višje srednje šole«. Založba »Društva slovenskih profesorjev«, cena 2 K 20 v.

Onkraj Gorjancev.

(Konec.)

V Črnomlju so bili radi naju že v skrbeh, da se nama ni kaj pripetilo in so se razveselili najinega prihoda.

Hotel sem se ustaviti samo nekaj trenutkov, da se odpočijem, potem se pa peljati takoj dalje do Podzemlja, kjer sem nameraval prenočiti, da bi tako imel drugega dne več časa na razpolago. Toda naredil sem račun brez krčmarja.

»Imate samo eno zdravje na razpolago,« mi rečejo, »dni bo pa še več.«

Hočeš, nočeš, moram ostati.

Zvečer je bil zopet setanek v izobraževalnem društvu in šel sem zopet tje. Udeležba je bila sicer manjša, kot prvič, deloma radi vremena, ki se je zopet pokvarilo, deloma pa tudi, ker ni bilo nakega obvestila in ni stalo nič na programu, ampak je bil čisto navaden sestanek. Meni je bilo to še ljubše, ker sem tako prišel bolj v dotiko z ljudstvom in še lažje opazoval njihovo društveno življenje.

Koliko zdravih kali in kolko kipečih duševnih in umstvenih sil je še med našim ljudstvom. Naš narod pripoveduje pravljico o »Kraji Matjažu«, ki spi s svojo vojško pod neko goro in se bo vzbudil ob svojem času. V tej pravljici se mi zdi, da

je naš narod posebil samega sebe. On sam je ta speča in skrita vojska, ki bo enkrat vstala in razvila vso svojo silo in takrat bo nepremagljiva.

Pravzaprav pa to ni več speča vojska, ampak se že prebujajo in vstaja, a deloma se je že prebudila in vstala. Koliko je med tem ljudstvom vstrajnosti in potrpežljive udanosti v trpljenju, koliko poštrevnosti pri delu, samozatajevanja in premagovanja.

Nekateri zgodovinarji pravijo, da so Slovani v primeri z Nemci bolj pasiven, trpen element in da so pri Slovanih bolj razvite trpne sile in lastnosti, pri Nemcih pa bolj tvorne. Nekaj je res na tem in tudi naše slovensko ljudstvo razvija svoje duševne sile in zaklade svojega značaja najbolj ravno v trpljenju. Toda to ne prihaja iz bistva naroda, ampak iz osode, v kateri je doslej živel. Tekom časa se bodo tudi tvorne sile razvile in stale na isti višini s trpnimi. Za sedaj je pa pač res, da ako hočeš videti našega človeka v vsej njegovi veličini in opazovati njegove lastnosti in zmožnosti, gledati ga moraš, kadar trpi. Njegove tvorne sile in lastnosti so še nerazvite in neurejene, ne poznajo ne ciljev, ne mej, se zaženo z divjo silo, a ravno tako hitro zopet vstavijo ali pa zavijejo na stran.

Deloma se da tudi iz tega razložiti

oni prelom med našim ljudstvom in med inteligenco in neplodovitost in breznačelnost naše inteligence. Ona ne pozna življenjskega boja, truda in trpljenja v tej meri, kakor ljudstvo. Pri nji bi morale delovati bolj tvorne, aktivne sile, ki so pa pri Slovencih doslej še manj razvite, kakor pa trpne.

Naša ku tura se je delala naglo, skoraj prenašlo in radi tega mora biti na nji nekaj prenašenega, pasivnega. Naš mladi inteligentni naraščaj je hotel hitro imeti, kar je videl na tujcih, jih je posnemal, a posnemal dosti čisto površno. Tako smo si prilastili neke zunanosti, površnosti, ter jih ognili na staro kožo, namesto, da bi se razvijali od znotraj, na podlagi onega razkošnega bogastva sil in zmožnosti, ki tče v našem ljudstvu. Namesto, da bi skušali one, prevažne trpne sile polagoma spremeniti v tvorne, smo jih zanemarili in si samo mehančno priastili nekaj zunanosti, katere smo videli na tujih kultur.

To se opaža najbolj jasno na naši umetnosti, slikarstvu in leposlovju. Čuden kosmopolitizem, popolnoma mehančno posnemanje tujih vplivov, čisto so se naši umetniki odtrgal od rodne grude in od prsi naroda in se izgubili v megleni prošranosti tujine. Umetnik ne stoji več v reki našega življenja, on živi samo še ma-

terijelno med nami, a ga ne veže ničesar več na domovino. Umetnost, ki bi morala iti na čelu narodnemu življenju, je zgubila vse stike z narodom in ves uplavljanj. Veliki klasični umetniki so bili tudi voditelji in preroki naroda, pri nas stoji pa umetnik na drugem bregu reke in gleda k večjemu samo z neko radovednostjo, kako kipe in šume pod njim valovi narodovega življenja.

Druga dne je bilo popolnoma in nepretrgoma. Pota so se razpočila in s kolesom ni bilo mogoče dalje. Najamem voz in se peljem čez Uranoviče in Gradac nazaj v Podzemlje, kjer se ustavim nekoliko v župnišču in počakam na pošto, potem pa s pošto dalje do Metlike.

V Metliki sem imel nekoliko časa do druge pošte, ki gre čez Gorjance v Novo mesto. Te trenutke sem vključil neugodnemu vremenu porabil, da sem si ogledal meso, ki je včasih igralo tako važno vlogo v naši zgodovini. Večkrat so jo uničili in oplenili Turki, ali pravzaprav naši mili slovanski bratje iz Bosne, mohamedanske vere. Metlika je stala na meji dveh kultur in političnih vplivov: mohamedanske in krščanske. Sedaj je pa navadno pokrajinsko mesto, ki ima nekaj lepih poslopij in krasno lego z lepim razgledom, katerega mi je pokvarilo grobo vreme.

— **Antisemitski hrvaški list »Putnik«** bo začel zopet izhajati kot polmesečnik. Lastnik in izdajatelj je Milan Obradović.

— **Nenadna smrt.** 9. t. m. so našli mrtvega pred domačo hišo bajtarja Franca Jenko iz Veštra pri Stari Loki. Ker se je večkrat prepiral s svojo ženo in šel potem na jezo pit, se domneva, da ga je ob takem slučaju zadela kap.

— **Južna železnica** na postaji Rakek nima nobenega lokala za stranke pri uradu, za oddajo ali prejem tovornega blaga. Stranke čakajo kar v veži pred oknom, po leti v neznošen smradu, po zimi pa zmrzujejo. Včeraj, t. j. 10. t. m., je eni stranki iz Loške doline v tem neverjetnem smradu slabo postalo. Zraven je taka tema, da ne najdeš denarja, ako ti pade na tlak, brez luči, ob belem dnevu. Ali ni tukaj nič pomoči?

— **Razveljavljen pasji kontumac.** Okrajno glavarstvo v Kočevju je razveljavilo pasjo kontumacijo za občino Sodražico. S tem je torej razveljavljen pasji kontumac po vseh občinah kočevskega okraja.

Ljubljanske novice.

Ij **Martinov večer v Rokodelskem Domu.** Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov vabi na Martinov večer, ki ga priredi v svojem domu, Komenskega ulica št. 12 v nedeljo, dne 14. novembra t. l. točno ob 6. uri zvečer. Spored: 1. V. Novak: Gorski kraj, moški zbor s tenor-solo. 2. Al. Sachs: K tebi! šesterospjev. 3. Govor. 4. Veseli lovci. Opera v treh dejanjih. (Uglasbil Gabr. Sattelmair. Libreto zložil Avg. Bolz, poslovenil Izidor Cankar.) 5. Prosta zabava. Vstopnina 80 vinarjev. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Ij **K imenovanju tržnega nadzornika v Ljubljani.** Pod tem naslovom skuša v ponedeljkovi številki »Slovenskega Naroda« neki radikalni mladič, ki brez dvoma še sedaj trga hlače po šolskih klopih braniti sedanjega tržnega nadzornika g. Ribnikarja, ktereja jaz v sobotni številki »Slovenca« niti napadel nisem in ga tudi ne nameravam. Poprijel se je dotični dopisnik »Slovenskega Naroda« samo ene kljuke — mojega izpita za tržnega nadzornika — ker se v stvarni zadevi še ne spozna. Je pač še mlad ta gospod. In še tukaj se je počeno blamiral. Pravi med drugim, da tečaj za tržne nadzornike obiskujejo črevljarji, certifikatisti, obrtniki itd., da je »babičarski tečaj« za živinozdravnike sramota, da je živinozdravnik že na podlagi svojega diplome popolnoma kvalificiran za tržno nadzorstvo in da se razne korporacije, med temi profesorski zbor c. kr. živinozdravniške šole na Dunaju bore zoper ta srednjeveški preostanek zakonodajstva. Temu mladeniču, ki je pokazal vso svojo nevednost, naj pojasnimo sledeče: razne korporacije, med temi tudi profesorski zbor omenjene visoke šole se bore proti temu, da bi postali ne-živinozdravniki tržni nadzorniki — nikdo se pa ne bori proti tečaju samemu. Bedak! Ali bo morda kak profesorski zbor visoke šole proti večji strokovni izobrazbi? Mladi dopisnik še ne ve niti toliko, da pod tržno nadzorstvo ne spada samo mesogledstvo, ampak tudi nadzorovanje vseh delikatesnih in specerijskih trgovin, kakor tudi poljskih pridelkov; raziskavanja petroleja, olja, mila, masti, različnih konserv, alkoholnih pijač, različnih gob, sadja, čaja, kave in drugih stvari, kar še pride vse na trg, se pač ne uči na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju. Da je tak tečaj velike važnosti, izpričuje pač dejstvo, da se bo ta 10tedenski tečaj raztegnil na celoletnega! Važnost in pomen tečaja za tržne nadzornike je spredel tudi ljubljanski mestni magistrat, ki je na svoje stroške

Morda bo z novo železnico oživela spet naša Belakrajina in dežela, ki je bila nekdanj branik omike in krščanstva proti jugu, bo postala most, ki bo vezal Slovenec in Hrvat in iz katere se bodo širili kulturni vplivi in zdrava načela med naše slovanske brate doli do Bosne.

S takimi mislimi sem se vsedel v nerodni poštni voz in se zvil v svojo suknjo, kajti zunaj je bilo neprenohoma in pritisnil je mraz, vrhu Gorjancev je pa dišalo že popolnoma po snegu.

Ko sem zagledal dolensko metropolo, se mi je zdelo, kot bi bil že doma v Ljubljani. Saj je tu potpežljivi železni konj, ki me bo pripeljal v Ljubljano veliko hitreje in bolj pripravnno, kot pa včasih nerodno se zibajoči poštni voz. Stopim še v hotel na glavnem trgu, kateremu sem ime pozabil, pomnim pa, da sem bil deležen za jako primerno ceno dobrega krepčila in prijazne postrežbe, potem pa urno, da ne zamudim vlaka, ki me popelje v belo Ljubljano.

Z Bogom, dolenska metropola, z Bogom nepristopna Belakrajina s svojimi živahnimi prebivalci in lepimi razgledi, zgodovinskimi spomini in lepimi nadami za prihodnost.

poslal sedanjega tržnega nadzornika ravno sedaj na Dunaj v ta »babičarski kurz«. Nerodnemu mlademu nevednežu in zagovorniku pa: najprvo je treba kaj znati.

Ij **Mestno gospodarstvo.** No, tako lepo počasi, prav polagoma, kakor je pri mestnih delih že stara navada, se bo razmetani tlak pred frančiškansko cerkvijo, okoli tistega dolgo pričakovanega kioska vendar zopet popravil in upati je, da bo do nedelje zopet vse v redu, vsaj cincajo tam z delom že od pretečene sobote. Morebiti se bo kdo v »Narodu« oglasil, da je to tlakovanje, katero bi vsak dober delavec igrave dovršil v dveh dneh, zaradi mrazke megle tako počasi napredovalo. — Nekaj let je že tega, kar so na rotovžu sklenili, da se ima odpeljavanje smeti urediti in da naj se poizveduje, kakšna oblika voza bi bila za to najbolj pripravna. Kakor rečeno, študira se to vprašanje že nekaj let, a od dosedanjih voz ne pridemo naprej, kakor si tudi rotovžka gospoda pri tem beli glave. Še vedno so v porabi deloma tisti nemarni, velikim zabojem podobni vozovi, katerih se vsakdo ustraši, ako jih ima srečati v kaki ulici, kajti na deset korakov naokoli vzdiguje se pepel in prah razne smrdljive nesnage, ki se po kuhinjah, stanovanjih in dvoriščih nabere tekom dneva, najostudneje smeti se mečejo v te vozove ter okužujejo zrak po celih ulicah. Naravnost škandalozen je pa voz, ki bi bil najbolj raztrgani in zanikrni gorski vaši v sramoto, to je čisto navaden voz, ki ima ob obeh straneh prislonežnih obročice par umazanih desk; v ta voz mečejo pepel, smeti in razno nesnago, da se vzdiguje prah iz tega popolnoma odprtega voza daleč naokrog, pasantje pa dihaajo to grdobijo v sebo. Iz zdravstvenih ozirov moral bi rotovž tak škandalozen voz že zdavnej odpraviti; vsako najmanjšo nesnago izvohajo po hišah, a to, že leta trajajočo grdobijo pa ne odpravijo. Za ta škandalozni smetišnik, vrli gospod župan, se vendar enkrat pobrigajte! Vidite ga vsaki dan na ulicah stolnega mesta!

Ij **Nova opereta na odru slovenskega gledališča.** Jutri, v soboto se uprizar prvič dunajska opereta »Umetniška kri«, ki jo je uglasbil Ed. Eysler, skladatelj mnogih izvrstnih operet. Najznamenitejši so: »Brat Straubinger«, »Pufferl«, »Strelci« in posebno »Umetniška kri«. Eysler je eden najizvirnejših operetnih skladateljev, ki izbegava banalnosti, ustvarja nove melodije ter fino orkestruje. Opereta »Umetniška kri« je brez drastičnih efektov in brez trivijalnosti, zato velja kot jedno najelegantnejših, vseskoj okusnih del svojega žanra. Predigra operete se vrši pred gledališkim izhodom po dovršeni predstavi senačne operete »Spominčica«. Navdušene čestilke komika Torellija (g. Jos. Povh) pričakujejo Torellija, da bi jim v spominske knjižice napisal nekaj stihov. Alfred (g. Iličič), sin tovarnarja, pa pričakuje subreto Nelly, ki jo natihem obožuje. Njegov oče ga je odmenil Miji, hčerki svojega bogatega kompanjona Kozoroga (g. Bohuslav), zato bi rad sinu subreto Nelly (gdč. Hadrbolčeva) pristudil ter mu jo pokazal v najrjši luči. Zato povabi Torellija in Nelly k sebi na dom k domači veselici, kjer naj bi Alfreda ozdravila neumne ljubezni ter ga združila z bogato Mijo (gdč. Thalerjeva). Torelli rad pomaga, ker obožava Nelly, a Nelly se je zagledala v neznanca iz lože št. 4. Mija pa ljubi sodnika dr. Clusiusa (g. Nučič), ki pa je preboječ. Prvo dejanje se igra pri tovarnarju. Vrš se domača cvetlična veselica. Mija vzpodbuja dr. Clusiusa, da bi jo snubil; ker si doktor ne upa, ga Torelli in Nelly z uprizorjeno kazensko obravnavo prisilita, da se končno vendarle izpove, da ima rad Mijo. Alfred je pre-srečen, ko zagleda Nelly, svoj ideal, a Nelly je prestrašena, ko vidi, da je Alfred baš simpatični neznanec iz lože št. 4. Ljubi ga, a vendar ga odbije, ker hoče ugoditi tovarnarjevi prošnji. Nelly predstavi zbrani gospodi kot svojega zaročenca komika Torellija. Ves nesrečni Alfred pa iz kljubovanja predstavi Mijo kot svojo zaročenko. — Drugo dejanje se vrši pri Nellynem očetu, majorju v pokoju (g. Bukšek). Nelly je zvedela, da je Alfred svojo zaroko z Mijo razrušil, to ji je dokaz, da jo ima Alfred resnično rad. Komik Torelli pa pride Nelly resno snubit, a tu izve Torelli resnico, da je bila porečni Nelly zaroka z njim le šala. Alfred pride in snubi Nelly, dr. Clusius se zaroči z Mijo in vse se zaključi v splošno zadovoljstvo. Poleg imenovanjih pevcev in pevke igrajo večje vloge še ga. Bukšekova (Betulija, Kozoroga žena), tovarnar Jasenc je g. Molek, dva gizdalina predstavljata g. Lipnicky in g. Kranjec, glavno tenorsko vlogo pa poje g. Iličič (Alfred). Opereto je najskrbneje naštudiral g. kapelnik V. Talich in jo uprizoril g. režiser H. Nučič.

Ij **Službo učitelja glasbe** razpisuje slovensko glasbeno društvo »Ljubljana«, in sicer za ponk v klavirju in v solopetju. Plača po dogovoru. Nastop službe začelkom leta 1910. Pismene prošnje s priče-

vali o študijah je poslati odboru »Ljubljane« do konca tekočega meseca.

Ij **Javna produkcija udeležencev III. mladeniškega tečaja** Orlov se vrši danes zvečer ob 8. uri v veliki dvorani Uniona. Nastopili bodo udeleženci prvotedenskega tečaja, 50 po številu, da pokažejo, koliko so napredovali, kar je tem večjega pomena, ker so vsi začetniki. Somišljeniki naj si ogledajo današnji nastop — vstop prost.

Ij **Nekateri soc. demokratje** nameravajo pri volitvah v obrtno sodišče voliti z glasovnicami odsotnih volivcev. Opozarjamo jih, da se bo pazilo na take tiče in da bodo taki poizkusi imeli resne posledice.

Ij **Ljubljanski uradni list** potvarja slovenski značaj mesta in dežele s tem, da imena ulic, cest in krajev navaja v nemški obliki. To je malo preveč!

Ij **Prijeli** so v Idriji prisiljenca Jožefa Bergerja, kateri je dne 3. t. m. pobegnil od dela in ga privedli nazaj v hišo pokore.

Ij **Kobila ukradena** je bila včeraj zvečer posestniku Mihaelu Kvedru iz Prevoj pred neko hišo za tovarno za lep. Kobila je rdečkasta ter je imela na čelu malo belo liso. Stara je šest let, visoka pa 15 pesti. Vredna je 600 K.

Ij **Zopet puran ukraden.** Sinoči je bil g. Alojziji Tratnikovi iz kurnice na Sv. Petra cesti ukraden 8 K vreden puran. Tat je žival takoj na licu mesta zaklal in potem odnesel.

Ij **Večina ljubljanskih trgovcev** bila je zadnji čas pozvana, da prijavi deželnemu pokojninskemu zavodu v Trstu vse svoje uslužbence, ki majo 600 K ali več plače in ne izvršujejo ročnih del, v svrhu pokojninskega zavarovanja. Trgovci se v lastnem interesu opozarjajo na tolmačenja postavnih določil o pokojninskem zavarovanju uslužbencev; ta določila je izdala centralna zveza trgovcev na Dunaju in so bila svoj čas trgovcem doposlana v vpogled. Natančneje v trgovski gremijski pisarni.

Ij **Za Rokodelski dom v Ljubljani** je daroval neimenovan dobrotnik z geslom »Sv. Jožef — vodi nas!« 250 kron. Vse-mogočni Bog povrni požrtvovalnemu dobrotniku! — V isti namen je daroval preč. g. Matija Kolar, stolni dekan, 20 K. — Za knjižnico kat. društva rokodelskih pomočnikov je daroval preč. g. monsijor profesor Anton Zupančič lepo število poučnih in zabavnih knjig. — Vsem blagim dobrotnikom kličemo iskreni: Bog plačaj!

Ij **Gg. trgovinski uslužbenci in volitve v obrtno sodišče.** Za volitve v obrtno sodišče, ki se vrše v nedeljo dne 14. novembra t. l. so združene organizacije »Društvo slovenskih trgovskih sodručnikov«, »Slovensko trgovsko društvo Merkur« in »Pomočniški zbor gremija trgovcev« postavili v skupini trgovinskih uslužbencev naslednje gg. za kandidate: A. Obrtno sodišče. Prisedniki: 1. Josip Sekula, trg. poslovo-dja v Ljubljani. 2. Ivan Podlesnikar, trgovski sodručnik v Ljubljani. 3. Josip Drčar, trgovski sodručnik v Ljubljani. 4. Fran Kovač, trgovski poslovo-dja v Ljubljani. 5. Franc Petan, knjigovo-dja v Ljubljani. 6. Franc Janc, trgovski sodručnik v Ljubljani. — Namestniki: 1. Vinko Požar, trg. sodručnik v Ljubljani. 2. Anton Potočnik, trg. poslovo-dja v Ljubljani. 3. Josip Ciuha, trg. sodručnik v Ljubljani. 4. Avgust Jagodic, trg. poslovo-dja v Ljubljani. B. Vz-klicno sodišče. 1. Franc Kavčič, knjigovo-dja v Ljubljani. 2. Franc Mulaček, trg. poslovo-dja v Ljubljani. — Kandidate za druge skupine pri volitvi v obrtno sodišče priobčujemo na drugem mestu.

Ij **Tatvina.** Ukradena je bila dne 9. novembra denarnica z nekaj denarjem Ignacija Cizerle, uslužbencu pri cerkveniku g. Val. Pivku pri sv. Petru v Ljubljani št. 80. Ukraden je bil tudi obrednik za cerkvenike. Nekoliko prej pa tudi neka svetin-jica istemu uslužbencu. Obrednik se je našel dne 10. novembra v stanovanju g. deželnega nadoficijala Frana Kristana, Sv. Petra cesta št. 97. Kje je pa denarnica? Kdor jo je »našel«, naj se oglasi pri Ignaciju Cizerle, uslužbencu pri cerkve-niku Pivku pri sv. Petru.

Ij **Umrlj so:** Doroteja Humer, zaseb-nica, 64 let, Turjaški trg 4; Marija Koren, delavka, 77 let; Ivan Kosiček, brambovec, 22 let star.

Ij **Inštrukcija** želi dobiti abiturijent gimnazije. Naznanila sprejema iz priaz-nosti naše uredništvo pod »Abiturijent«.

Ij **Prijatelj fonografskih plošč.** Pred kakimi 14 dnevi je prišel v gostilno štev. 52 na Dunajski cesti slaboglasni Jožef Wolbank, rojen leta 1870. v Ljubljani in semkaj pristojen. Med pogovorom si je ogledoval fonograf ter pravil, da je gostil-ničar v Šiški in da ima tudi on tak fonog-raf. Ko se je gostilničarka nekoliko od-stranila, je Wolbank odšel, z njim je pa šla tudi fonografska plošča, vredna 4 K. Ko je včeraj prišel Wolbank zopet v omenje-no gostilno, so poklicali stražnika, da ga je prijel. Wolbank je bil pa vsled tega tako razžaljen, da se je pričel s stražnikom prepirati, nakar ga je moral ukleniti in ga tako pripeljati na magistrat, odkoder se je danes preselil k okrajnemu sodišču.

Štajerske novice.

š **Mea kulpa.** »N. Dn.« se zaletava v katoliško narodno časopisje, kot da bi bilo ono vzrok napredovanja nemštva v mari-borski okolici, posebno v Razvanju. Tu-kaj naj je, edino to jim za sedaj povemo, trkajo na prsa vsi mariborski in celjski pa-tent-narodnjaki, ter pri tem premišlujejo svoje zasluge (?) v mariborski okolici. Ako so jim iste izginile iz spomina, jim jih bomo mi priklicali nazaj.

š **Dr. Ivan Omulec umrl.** Umrl je v Ormožu g. dr. Iv. Omulec, odvetnik, ve-leposestnik itd. v 62. letu. Rajni je bil sicer politično naš nasprotnik, toda vrlo naro-den mož, ki si je stekel mnogo zaslug za ormoški okraj. N. v m. p.!

š **Protestantizem na Ptuj** vedno na-preduje. Zopet so med drugimi izstopile tri hčerke gostilničarke Moser »Zum Ele-phanten«. Kako sistematično se od gotove strani dela za odpadništvo, je razvidno iz tega, da se šolarjem, ki bodo skoro prosti šole, ponuja denar — celi dve kroni — če odpadejo, ko dosežejo starost 14 let. Eden prusovski pastor odide odtod, drugi pa pride. Kaj imajo neki prusovski heilovci na Avstrijskem iskati?

š **Izpremembe pri namestništvu.** S 1. januarjem 1910 se bo pri štajerskem na-mestništvu ustanovil nov oddelek, kate-rega bo vodil dvorni svetnik grof Stürgkh. Novemu oddelku bodo podrejene vodne zadeve, rečna plovba, regulacija rek, po-tokov in hudournikov, dobrodelne usta-nove in razne nege. Okrajni glavar dr. Viktor Negbauer bo prevzel vodstvo 2. od-delka, namestništveni tajnik Robert Co-sta-Rosetti pl. Rossanegg pa vodstvo pre-zidialne pisarne.

š **Slovensko gledališče v Mariboru.** Slavno občinstvo se ponovno opozarja na veliko burlesko »Krasna Lida«, ki se upri-zori v nedeljo, dne 14. listopada t. l. Kdor je prijatelj zdravega humorja in smeha, naj ne zamudi prilike si ogledati to iz-virno češko burko. Živega slona, ki na-stopi se ni nikomur bati, ker je dobro dre-siran in čisto pohleven. Pripravlja se za »Miklavžev večer« krasna čarobna bajka »Snegulčica«.

Znanost in umetnost.

* **Marijin otrok.** Vodilo za ude Mari-jine družbe; priredil in založil cistercijan-ski red v Zatičini. Ta priljubljena in mična knjižica bode izšla na mnogostranske prošnje v d r u g e m natisu okoli novega leta. Dobivala se bode naravnost pri založništvu v Zatičini in v vseh knjižarnah. Tisk in lično vezavo oskrbi tvrdka J. Krajec nasl. v Novem mestu. Kaj več o njej, ko izide.

* **Mentor.** List za srednješolsko dija-štvo. Letnik II. Izšla je 2. številka. Vse-bina: F. S. Finžgar: Študent naj bo. (Da-lje.) Prof. Fr. Pengov: Jesenski listi. M. Štular: Trd bodi, mož jeklen! I. Kogov-šek: V domovini junakov. (Dahe.) Josip Logar: Iz prijateljskega življenja. Domen Otilijev: Izza reformacije. Andrej Uršič: Navod za šahovo igro. (Dalje.) — Drobiž: Dr. K. Štrekelj: Slovanski elementi v be-sednem zakladu štajerskih Nemcev. Gre-goričeva verza. Koledarček slov. katol. narodnega dijaštva. Fr. Marolt: Nagrob-nice. Dr. Foerster o veri in katoliški cerk-vi. Pozor na oči. Koliko starost dosežejo nekatere rastline? Koliko dežja pade vsa-ko leto? Prvi letnik Mentorja. Listnica uredništva.

Cankarjanstvo ali božanstve-nost norcev.

Na Jutrovem zavzemajo norci neko čisto izjemno stališče. Veljajo namreč za ljudi, katere je duh božji tako prevzel in napolnil, da jim je popolnoma potlačil in omračil duha človeškega. Zato gleda Mo-hamedanec na norca z nekim svetim spo-štovanjem, njegove besede in dejanja imajo vedno kak poseben, skrivnosten po-men. Taki »od Boga nadahnjeni« ali po naše nori ali vsaj trčeni ljudje imajo pra-vico do vsega, kar morejo in nikdo jim ni-česar ne zameri. Zanje ne veljajo nobeni oziri in nobene meje, ki večeje druge ljudi. Marsikdo, ki drugače ni trčen, se dela no-rega, da bi užival predpravitve norcev. Z druge strani pa tudi vsoda teh božjih na-vdahnencev ni posebno zavidljiva. Ne-stalno se potikajo okrog, steze življenja jim niso z rožicami posute in nikdo jih ni ravno vesel, ako se mu približa tak po-poten božji navdahnjenec.

Meni se zdi, da je mnogo sličnosti med osodo naših »Cankarjancev« in mo-hamedanskih norcev.

Zbrali so se »poklicani«, ki so se pro-glasili za navdahnjene od zgoraj in za dokaz svoje navdahnjenosti so navedli, da niso tako normalni, kot so drugi ljudje. S svetim spoštovanjem moraš sprejeti vse, kar ti on pove ali napiše in niti dvom ti ne sme ostati v srcu, da ni vse, kar pride iz njegovih ust čisto zlato in sveta resnica. Drugače te bo obsul z najsurovejšimi pri-

imki in cela družba se bo v tebe zagnala. Zanje ne veljajo nobeni oziri in nobene meje, zato, ker so se sami proglasili za navdahnjene in kdor jim tega ne verjame, je vreden vseh psovk, kar jih imajo na razpolago. Ne samo kritika, ampak sploh vsak najmanjši dvom nad našimi Samozvanci je postal herezija, vredna, da se kaznuje z grmado.

Za časov najstrožje cenzure ni bilo takega terorizma, kot sedaj. Censor je pritiskal samo od zunaj, na mrtvo črko. »Cankarijanstvo« nam pa ubija duha. Prišli smo tako daleč, da se pisatelji, ki imajo drugače normalno razvite možgane, silijo, da bi pisali anormalno. Predrzna samozavest nasprotnikov jih je frapirala, da so slednjič res začeli misliti, da je ono, kar je anormalno, zdravo kar je pa zdravo, anormalno. Ker so bili dovolj predrzni, da so se vsedli na prestol, zahtevajo, da bi se jim vsi klanjali. In ta predrznost jih je frapirala mnogo, da so se poklonili, misleč si: »ako bi ne bil kralj, kako bi se upal vsteti na prestol?« Tako je postala vsaka objektivna kritika nemogoča, izgubili smo vse norme presojanja. »Edina norma je umetnik sam«, pravijo. Ako zahteva umetnik za sliko 4000 K, je to velik umetnik, ker se drago ceni. Ako se pa za isto delo zahteva 40 K, bi bil trivialen šušmar in njegovo delo brez umetniške vrednosti.

Na to stališče smo prišli!

Zašli smo nazaj, daleč nazaj, v neko »Schwulstperiode« ali še bolje v nekaj podobnega staremu laškemu »seicento«.

Povdarjala se je samo potreba nadarjenosti in umetniškega navdajenja, izpuščalo se je pa izvenmar učenje, izobraževanje, potreba dela in truda, opazovanja in premišljevanja. Tako so postali »mladi« pisatelji podobni velenadarjenim učencem, ki se zanašajo samo na svoj talent. Enkrat zna dobro, dvakrat ga je vlovil profesor nepravilnega, koncem leta visi med dvojko in enojko in slednjič se uči za prejemni izpit noč in dan in zleze skozi. Tako gre nekaj let, slednjič mu pa popolnoma zmanjka podlage in velenadarjeni učenec gre kam za pisarja in razklada svojo modrost po oštarijah in zakotnih družbah.

Iz tega, da se je povdarjal edinole talent, vse drugo pa zametavalo, smo zabredli v silno enostranost. Ker ni bilo pozitivnega znanja, trudapolnega opazovanja in proučavanja, ampak vse samo igranje s talentom, je postala naša literatura kmalu brez vsebine, vse je izpuhtelo v goilih zunanostih oblike. Delati leno stavke, zavijati umetno besede, igrati se s črko, to je bilo vse, predmet, vsebina je popolnoma izginila.

Naša literatura plove v ton laških pridigarjev iz »seicenta«. Gorje mu, ako bi mu takrat kdo rekel, da ni velik govornik in da njegov govor ni prava umetnost. Ako pa danes čitamo njihove govore, imamo samo svoje veliko veselje in zabavo nad njimi in veljajo nam samo za vzgled, kakšni ne smejo biti cerkveni govori.

Prepričan sem, da bo prihodnost ravno tako obsodila gotove pojave našega slovtva, kakor je obsodila nemški »Schwulst« in laški »seicento«.

V srednjem veku so nekateri iznašli teorijo, da se lahko od sedanjega živečega papeža sklicuje na prihodnjega. Ako ti sodba papeževa ni po volji, vložijo zoper njo kar priziv na prihodnjega papeža, ki bo prišel za njim in počakaj, dokler priziv ne bo rešen. Na ta način bi seveda papež zgubil popolnoma svojo oblast.

Nekateri umetniki in pisatelji našega časa so pa iznašli sredstvo, da se od sedanjega rodu sklicujejo na prihodnjega. Ako te ljudje ne priznajo, kolikor sodiš da si vreden in ne čišlajo tvojih del, skliči se na sodbo ljudi, ki bodo prišli za nami.

Ako bi se vzelo to samo kot neka zasebna tolažba pisateljeva, s katero si daje poguma, bi ne mogli imeti nič proti temu. Ako pa pisate v resnici zahteva, da bi na račun naših potomcev imel neomejen odprt kredit pri sodobnikih, se mu moramo upreti, ker bi to popolnoma uničilo vsako objektivno sodbo.

Kdo ti pa jamči, da bodo ljudje, ki pridejo za nami, hoteli poravnati račun, katerega si naredil pri nas?

Gotovo imamo v zgodovini zgleda, da je kak velik pisatelj bil zavržen od sodobnikov, a priznan od potomcev, toda taki zgledi so redki. Večinoma je pa vsak dober pisatelj bil še v svojem življenju prav ocenjen in priznan vsaj od plemenitejšega in izobraženejšega dela občinstva.

Mogoče je, da kdo tako prekaša s svojim duhom vse sovrstnike, da ga šele poznejši rod zamore prav oceniti, toda to je medvedova koža, na katero se ne more niti.

Ako se pa še od ene strani poudarja, da pride pri umetniku v poštev samo prirojen talent in nič trud, učenje in opazovanje, z druge strani pa zatrjuje, da bi tak umetnik, ki ni nič študiral, niti iz knjig, niti iz življenja, za cele rodove prekašal vse sovrstnike z inteligenco, je ta trditev tako naivno predrzna, da je naravnost smešna.

Sedanjost, živeče občinstvo ima pravico soditi in obsoditi tudi pisatelja in zgle dov, da bi kedaj sodilo in sploh zavrlo res velikega umetnika, imamo jako malo.

Zdravi človeški razum mora soditi. On si ne da vtepti po sili nobene tuje sodb in terorizem, ki sili, da mora občinstvo pokimavati ali vsaj molčati, kadar m'si nasprotno, mora prenehati, drugače bo vsa naša mlada umetnost obtičala v omejenosti klike.

Zdravi razum išče v umetnosti predvsem predmeta in oblika je sicer važna, vendarle postranska stvar. Predmet je, kar odlikuje literarne umotvore vseh narodov, vsled svoje predmetnosti, globokosti misli, tendence, psihologije je zaslovel ruski roman. Fraza, da pri umetnosti ni potreba predmeta, je nastala samo iz zadrege pisateljev, ki so imeli premalo v glavi, da bi nam ustvarili konkretne predmete.

Kam plovemo! — — —

Naša umetnost se je zaprla v tesno sobico, zgubila je ves vpliv na široke množice, ki so tako oboževali knjigo. Cel v svojem ozkem krogu se vzdržuje samo še s terorizmom, ker jim nima nikdo poguma povedati resnice.

Ves idealizem naših prejšnjih pisateljev je izpuhtel v nič. Ostal je samo še sarkazem, cinizem, psovanje. Ostale so besede, a duh je izpuhtel.

Vzvišeni poklic pisateljev je poteptan v prah, zaničevan, da se ga pošten človek komaj upa priznati.

Naraščaj, kar ga je, se je navzel že vseh napak svojih voditeljev, ne da bi jih mogel dosegati s talentom.

Samo odločna, radikalna in samostojna kritika nas more rešiti. Treba bi bilo, da bi zopet nastopil z mogočno besedo kak dr. Mahnič, ki je že enkrat s svojim titaniskim duhom posegel v naše literarne razmere in razbil okove, ki so začeli vklepati naše slovtvo. Dr. Mahnič si je pridobil s svojo kritiko za naše slovtvo neizmernih zaslug, ker je preprečil, da nam ni zvodenlo v Stritarjevem sentimentalizmu. Sedaj nam pa grozi zvodeneti in zaspati v puhlem formalizmu brez vsebine, brez ideje in brez tendence. — — —

Treba bo odločno nastopiti proti načelom naše »moderne« umetnosti, tudi ako groze naši literarni samozvanci s psovanjem. Psovke in zabavljice niso orožje, s katerim se bo rešilo tako vprašanje, ampak pokazati morajo, kaj znajo.

Dr. L. Lénard.

Telefonska in brzojavna poročila.

VLADA RAZKRINKANA.

Dunaj, 12. novembra. B'enerth in Bilinski sta razkrinkana. Dokazalo se je, da je vlada komunike o avdienci poljskega ministra Dulembe pri cesarju sestavila prej, nego je bil Dulemba pri cesarju. Cesar je Dulembi dotično izjavo bral, potem je pa pričel z Dulembo pogovor in sledeč svojim nagonom do pravice je dejal, da bi ne mogel trpeti, ako bi vlada hotela vladati proti Sovanom, da bi nikdar ne trpel Slovanom sovražnega stališča vlade, ker je vsem narodom, ki so pod njegovim žezlom enako naklonjeni in nikakor ne dovolj, da bi vlada izvrševala protislovansko politiko. Pokvarjeni vladni komunike je danes v poljskem klubu pojasnil Dulemba s posebno izjavo.

Dunaj, 12. novembra. Postopanje vlade vzbuja v poslanskih krogih silno ogorčenje in tisti bodo imeli prav, ki pravijo, da je bil to zadnji akt vlade. V poljskem klubu je splošno vse za to, da s sedanjjo vlado ni mogoče več vladati in končno bodo tudi krščanski socialci sprevideli, da je Bienerthova vlada največja ovira delozmožnosti parlamenta. Poljaki delajo na to, da se kabinet rekonstruira.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V ITALIJI.

Rim, 12. novembra. Včeraj sta zadela skupaj pri postaji Montecelio osebn in tovorni vlak. Osebn vlak je padel raz naspila. Ranjenih je bilo samo 14 oseb. Vsled srečnega naključja ni nihče zgubil življenja.

RUSKI PRORAČUN IN DUMA.

Peterburg, 12. novembra. Proračunski odsek ruske dume je v proračunu črtal mnogo postavk, ki vsebujejo plače številnih uradnikov, češ, da so nepotrebne. Odsek je označil mnogo tisoč uradniških mest kot sinekure.

ZDRAVJE CESARJA MENELIKA SE BOLJŠA.

Adis Abeba, 12. novembra. Zdravje cesarja Menelika se počasi boljša in bo šel cesar te dni na kako letovišče. Smrtna nevarnost je izključena. V deželi se ni nikjer kršil red.

VELIKA NESREČA Z AVTOMOBILOM.

Čikago, 12. novembra. Ponoči od nedelje na ponedeljek drvil je avtomobil znanega čikaškega milijonarja W. K. Schesseysa z silno naglico skozi mesto. V avtomobilu so se nahajali razven milijonarja in šoferja še trije gosti. Tik pred reko, ki teče skozi mesto, je zapazil šofer v velikih temi šele zadnji hip, da je most

dvigljen. Obrnil je voz in začel zavirati, a avtomobil je kakor izstreljen zletel v reko in izginil v valovih z vsemi peterimi osebami.

Izvid gospoda med. univ. dr. A. Kornstreicherja na Dunaju.

Gospodu J. Serravalu v Trstu.

Več let sem Vaš izdelek Serravalovo kina-vino z železom z dobrim uspehom rabil v svoji praksi, in sicer je ta preparat v času prebolelosti po težkih boleznih kakor vročinski bolezn, vnetju pljuč in po porodu posebno izboren za dviganje moči oslabelega pacienta. Rabim pa je tudi ob bledičnosti, jetiki in kroničnih črevesnih katarjih s prav dobrim uspehom. Cel v lastni družini sem dosegel dobre uspehe.

Na Dunaju, 11. oktobra 1907.

Dr. Kornstreicher.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 12. novembra.

Pšenica za apr. l. 1910	14.16
Pšenica za oktobr. l. 1909	10.24
Rž za apr. l. 1910	7.64
Koruzza za maj l. 1910	6.79

Efektiv: — — —

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.

D. m.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
11	9. zveč.	733.7	— 0.5	sl. svzh.	jasno	
12	7. ajutr.	33.0	— 3.7	bre. vetr.	megla	0.0
	2. pop.	29.6	2.2	"	del. jasno	

Srednja včerašnja temp. — 0.1°, norm. 4.6°.

Mesto vsakega posebnega naznanila. 3167 1—1

Marija Kos, roj. Šumi javlja v svojem imenu in v imenu svojih otrok **Stankota in Pepeta** žalostno vest, da je njen blagi soprog, oziroma dobri oče, gospod

Josip Kos

po kratki bolezni danes preminul. Pogreb se vrši v nedeljo ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Vrhovčeva ulica št. 9 na pokopališče k Sv. Križu. Svete mase zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, 12. novembra 1909.

Venč se na željo pokojnikovo hvaležno odklanjajo.

Brez vsakega posebnega naznanila. 3164

Potrtim srcem nanznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je danes ob polu 8. uri zvečer, previden s svetotajstvi za umirajoče, umrl po dolgi mučni bolezni v 64. letu svoje starosti, naš iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, gospod

Anton Kuralt

c. kr. davkar v pokoju

Pogreb predragega rankega se vrši v petek dne 12. novembra t. l. ob 3. uri popoldan od hiše žalosti na pokopališče v Senožecah.

Senožec, 10. novembra 1909.

Fani Kuralt, soproga. — Franc K. ralt, sin. — Anica Kuralt, hči.

Takoj se sprejme dobro izurjena

prodajalka

ki govori oba deželna jezika. — Ponudbe s sliko na upravo tega lista pod šifro „Meža“.

3160 6—1

Izurjen pomočnik spece-rijske ali mešane stroke

čez 24 let star, kateri ima tudi sposobnost za potovalca, se sprejme za ugodno plačo z novim letom. — Pismene ponudbe pod naslovom „Zanesljivost“ naj se pošljejo na upravnništvo „Slovenca“.

3152 5—1

Grozen družinski dogodek. Iz Bero-lina poročajo: Žena tvorniškega delavca sil odgovor. Sodni dvor je že mislil, da se pričra iz njega norčuje. Priča pa je dokazala svojo trditev. Oče priče se je oženil z 19 leti, in kmalu na to rojeni sin je še isto leto umrl. Pozneje se je, 75 let star, znova oženil in v tem zakonu se je rodil drugi sin, ki je sedaj stal pred sodiščem. Ta drugi sin pa e sedaj tudi že star 94 let. Če prištejemo tej starosti še leta, ki so pretekla med rojstvi obeh bratov, 75 manj 19, ali 56 let, potem dobimo število 150. Torej moré mož le opravičeno reči, da mu je brat umrl pred 150 leti.

Dragocene stare rokopise so našli v privatni knjižnici rodbine Jožilovič v Sarajevu, med katerimi je najvažnejši sloviti zakonik carja Dušana in en psalter. Rokopisi so iz leta 1222.

Ugodnosti za mestne in občinske uradnike na c. kr. drž. železnicah na Hrvaškem. Hrvaški listi prinašajo vest, da bo v kratkem izdana naredba, ki urejuje znžanje cen za polovico na progah c. kr. drž. železnice za aktivno službe in stalno nameščene mestni in občinske uradnike v Hrvaški in Savoniji.

Danci vzgled malim narodom. Danska deželna razstava v Aarhusu vzbuja pozornost sveta. To je po 20 letih prva danska razstava, na kateri je videti, kako neizmerno se je Dansko razvilo v poljedelskem in industrijalnem oziru. Znano je, da stoji Dansko, kar se poljedelstva in še posebno živinoreje tiče, na čelu vseh civiliziranih držav. Danski poljedelec se ima za to zahvaliti svoji pridnosti, deavnosti in nadarjenosti v prvi vrsti, poleg tega pa tudi izbornim in mnogoštevilnim ljudskim in visokim šolam, na katerih je bil odgojen po načelu: »pomoč, samopomoč«, t. j. na kateri je bil naučen ne zanašati se na druge, ampak le na svoje primerno vzgojene in izvežbane moči. Danska ima najbolj razvito združništvo. Teh načel so se poprijeli tudi danski industrijalci in obrtniki in uspeh je bil ta, da je ni več industrijalne in obrtne stroke, v kateri bi bilo Dansko dandanes navezano še na tujino. Da, tudi v industriji in obrti je Dansko danes zavzelo že v mnogih strokah, če ne naravnost vodilno, vendar pa častno mesto med velikimi narodi. Omenjamo samo danski porcelan in dansko knjigovestvo. Krasno razvita je tudi železninarska industrija na Danskem in se je tudi v tej stroki Dansko popolnoma osvobodilo od inozemstva ter producira doma vse, karkoli potrebuje, od najbolj preprostega orodja do najbolj kompliciranega stroja. Vse to je videti na razstavi v Aarhusu. Skratka, ta velezanimiva deželna razstava daje priliko ogledati si življenje in delovanje danskega naroda v poljedelstvu, v industriji in obrti ter si tako ustvariti jasni pregled cele kulture tega malega, a občudovanja vrednega naroda. Pred dobrimi štiridesetimi leti je bil danski narod na bojnem polju pob. Zmagoslavno Prusko ga je brutaliziralo in nikdo ni ne z mezinem gnil v njega obrambo, zdelo se je, da je zgubljen in da ne bode mogel ubraniti ne svoje države, ne kulturne samostojnosti. A prišlo je drugače. Ko so ga mogočni tega sveta zapustili, spomnil se je danski narod samega sebe, začel je delati in dvigati zaklade, ki so dosedaj ležali zakopani v njegovem duhu in njegovi zemlji. In danes, po štiridesetih letih stoji ta, dva in pol milijona duš broječi narod, v najprečnejši vrsti največjih in najbolj kultiviranih narodov na svetu. Oprostil se je gospodarski popolnoma od tujine, a tudi njegovi umetniki, literati in znanstveniki zavzemajo med umetniki in znanstveniki svetovnih narodov častno in večkrat vodilno mesto; danski poljedelci so prvi na svetu in učitelji vsem drugim, danska dežela pa, ki je bila še pred štiridesetimi leti med najsiriromašnejšimi, je danes med najbogatejšimi, najsrečnejšimi in najkulturnejšimi deželami tega sveta, da morda prva med njimi. To čudo je danski narod izvršil iz svoje moči, brez tuje pomoči, da, tudi proti volji, proti intrigam in nasprotnostvom mogočnih svojih sosedov. S tem je dal danski narod sijajen vzgled vsem malim narodom, kako morajo delati, da pridejo do svojega cilja, do svobode, do kulturne, materialne in končno tudi do politične samostojnosti. Tajnost tega uspeha tiči v geslu: »Pomoč samopomoč«.

Zadnji Gutenbergovega rodu. Zadnji moški potomec Gutenbergov, general topništva in generalni pobočnik vrtemberškega kralja, Henrik pl. Molsberg, je umrl v Stuttgartu. Sorodstvo Molsbergov z Gutenbergi se izvaja iz možitve tete iznajditelja tiska z nekim Molsbergom. Pri Gutenbergovem slavlju leta 1900 je zastopal v Mogunciji Henrik pl. Molsberg s svojo rodbino Gutenbergovo sorodstvo kot jedini preživeči.

»Moj brat je umrl pred 150 leti«, je izjavil a neka priča pred kratkim v Londonu pri sodnijski razpravi zaradi neke dedščine. »Imate li brate ali sestre?« je vprašal predsednik sodišča pričo. »Imel sem brata, pa je pred 150 leti umrl,« se je gla-

mu je stotnik zapovedal izpiti vsebino pljuvalnika, ki ga je topničar v sobi pozabil; potem se je ustrelil novinec Wessej: vsled mučenja in nazadnje se je iz revol-verja ustrelil poročnik Pašinka, ki je bil pri mučenju sokriv.

Higijenična pravila za kurjenje peč.
Predno se peč zakuri, naj se obriše s peči in čevlji, ker se iz njega razvijajo na gorki peči škodljivi plini. — Pepel naj se iz peči pazljivo odstrani, da se zrak v sobi ne opravi. — Razpok ine v peči naj se zamašejo, ker uhajajo drugače skozi škodljivi plini. — Ko se peč kuri, naj bodo okna odprta; več čje je svežega zraka, bolje »vleče«, in manj se kadil. — Z raznimi akvariji, vodometi, vodnimi posodami in drugimi podobnimi stvarmi se omogoči zadostna potrebna vlažnost zraka. — Gorkota zraka v sobi ne sme pri zdravih ljudeh presegati 18 stopinj Celzija (15 stopinj Reaumura); pri otrocih mora biti manjša, pri starejših ljudeh je lahko nekoliko večja. — Kogar pri 18 stopinjah Celzija zebe, naj dela krepke telesne kretnje, spi e naj kaj gorkega ali naj se v potrebi tudi obleče bolj gorko, a sobe ne sme preveč razgreti.

ITALIJANSKO GOSPODARSTVO V ČRNIGORI.

Kakor znano je črnogorski knez Nikola svojo malo deželico izročil v gospodarskem — in pač tudi v političnem — oziru popolnoma v roke Italijanov iz kraljestva. Oni izsekavajo gozde, grade železnice in pristaniška dela, oni imajo v Črnigori monopol na tobak itd. Z eno besedo: v črnogorski h.š. gospodarji danes italijanski kapitalist, t. j. špekulant. Kdor pozna italijansko gospodarstvo in kraljestvo — spominjamo samo na Nasija, razne umazanosti pri manipulaciji z denarjem za potresne ponesrečenosti v Siciliji, goljufije pri gradnji vojnih ladij itd. — ta pač ne bo veroval niti en hip, da bo Črnagora pod italijansko upravo gospodarsko napredovala. In res je bilo že pred časom čitati v nekaterih hrvaških listih, kako razdirajoče, uničujoče vpliva italijansko »gospodarstvo« na eksistenčne pogoje črnogorskega ljudstva, kako neusmiljeno, tolovajsko se izkorišča narodno premoženje. Ni dvoma, da so pogoste politične afeze in zarote v Črnigori v veliki meri posledice gospodarske bede ljudstva, ki spoznava, kako zla je politika kneza Nikole, ki pozna le osebno korist svojo in svoje rodbine, ne ozira pa se na blagor ljudstva. Te dni poročajo listi o novih »s. j. j. uspehih« italijanskega gospodarstva v Črni gori; pogreznil se je v morje novi valom v barški luki, ki ga je postavila italijanska družba »Antivari«. Črnogorska vlada je postavila komisijo, ki naj dožene ali je valom razdrla prevelika sila valov ali pa je krivda na slabem delu in materialu. No, italijanska družba najbrže ve, da se ji v nobenem oziru ni treba ničesar bati, da tu ne odločujejo gospodarski interesi črnogorskega ljudstva, marveč edinole velika politika kneza Nikole. — Železniška proga Vir-Pazar, ki so jo tudi zgradili Italijani, je izpod vsake kritike, monopolna uprava je škandalozna, pritožbe ljudstva se množe dan za dnem. Sedaj pa so radi ponarejanja menjic, torej radi navadnega sleparstva zaprli Faccanoniya — velemožnega prostektora Črnogore, ki je kot zastopnik in pooblaščenec družbe »Antivari« vodil pristaniška dela v Baru, ki so vsa zanič in bo treba kar znova začeti. Črnogorci se sedaj prepašeni praskajo za ušesi in se vprašujejo: Iz čegavega žepa se bo plačala izguba? Res, zelo samozvestno se je zadnja leta kazala črnogorska politika nasproti naši državi, češ: Mi lahko žvižgamo na vas, saj imamo tako ljubeznive, velikodušne pokrovitelje v Italiji, ki nam dajo vse, kar si le poželimo. No, danes v to slavo malokdo več veruje; italijansko pokroviteljstvo in prijateljstvo bo črnogorsko ljudstvo drago plačalo.

Izpred sodi ča.

— »Pri nas je korajža«, tako so peli fantje, ko so se vračali iz Lacknerjeve gostilne v Kokrici domu. Ali nobene druge ne znate? je pripomnil Janez Miklavčič iz Srakoveli. Tedaj pa stopi France Bukovnik, pismonoša v Kokrici, proti njemu rekoč: »Ali nas boš ti rihtal.« Bukovnik je od plota odtrgal lato ter ž njo udaril Miklavčiča; zraven skoči Anton Zorman, črevljar iz Borbovka, kateri ga je tudi z lato tepel, kar sam prizna s pristavkom, da je tudi z odprtmi nožem proti njemu mahal, a ne ve, če ga je zadel. Miklavčičeve poškodbe so bile le lahke. Anton Zorman je dobil za to štiri tedne zapora, Bukovnik je bil pa obsojen na 20 K denarne globe, oziroma na dva dni zapora. — **Stara jezica.** Posestnika s. n. France Urbanček iz Britofa je že dalj časa jezen na Antona Trebarja, posestnika ravnotam, ker ga je pred letom ba e zmerjal in oklofutal. Ko je šel Anton Trebar dne 26. septembra t. l. okrog 10. ure zvečer iz Gornjanceve gostilne nisan domov mimo Ur-

bančkove hiše, naletel je na Franceta Urbančka, katerega je jel zmerjati. Obdolženec ga je nato udaril po glavi, ga sunil, da je padel na tla in na tleh ležečega z nogu suval. Na Trebarjev krk je prišel poleg še obdolženčev brat, in mu rekel, naj neha z nogo suvati Trebarja, da ga bo poškodoval. Skušal je sam na tleh ležečega vzdigniti, kar se mu pa ni posrečilo. Trebar je pa začel pri vzdigovanju Janeza Urbančka zmirjati, na kar ga je tudi ta parkrat z roko po glavi udaril. Trebarju je bilo zlomljeno rebro. Sod.šče je obso-dilo Franceta Urbančka na štiri mesece ječe, brata Janeza pa na en teden zapora.

— **Spor zaradi zasluga.** Zidarja Miha Krašnja in Jožef Borštnar sta skupaj delala pri popravilu neke hiše v Ljubljani. Po končanem delu sta se sprla in v veži stela. Zgrabila sta se in metala po tleh, kar je imelo za posledico, da je dobil Borštnar na glavi lahko poškodbo. Da bi mu pa bil Krašnja istodobno nogo zlomil, se pa sodišče ni moglo prepričati, ker so ga pričje videle, da je ravno hodil. Pač pa je neka priča izpovedala, da ga je nekaj časa po pretepu videla nezavestno pijanega ob nekem zidu sloneti, in je možno, da je v tem stanu sam padel in si nogo zlomil. Krašnja je bil le na en teden zapora obsojen.

SOLSTVO.

— **Šolske vesti.** Na trirazrednici v Toplicah pri Novem mestu je za III. razred dovoljen nerazdeljeni dopoldanski pouk. Dosedanja supletinja Ana Šška pride kot začasna učiteljica na dekliško štirirazrednico v Ribnico; vodstvo te šole pa je poverjeno stalni učiteljici Mariji Blahna. — Mariji Ribnikar je dovoljen vstop v brezplačno šolsko prašjo v Križah pri Trzinu. — Novo šolsko poslopje se bo zidalo v Izlakah pri Zagorju. — Na petrazredni deški ljudski šoli v Kočevju sta razpisani dve učiteljski službi za moške prosilce v stalno nameščenje do 8. decembra t. l.

— **Iz šolske in učiteljske službe.** Na mesto iz šolske službe izstopivše učiteljice Mare Jelenc je nastavljen za začasno učiteljico in voditeljico enorazrednice v Kolovratu izprašana učiteljska kandidatinja Marija Urbančič. Obolelo učiteljico v Toplicah-Zagorju Marijo Garbeis bo nadomeščala bivša učiteljica Pavla Pelko-Sušteršič; obolelo učiteljico v Št. Vidu pr. Zatičini Antonijo Hribar pa Ana Jak.

— **Obrtno-nadaljevalna šola v Ratečah.** Deželna vlada je pritrdila sklepu šolskega odbora obrtno-nadaljevalne šole v Ratečah, da se poučuje risanje v nedeljah od 8. do 12. ure dopoldne, oziroma v pravičajnem tečaju od 8. do 11. ure dopoldne; vse druge učne ure pa se porazdele na četrtek od 1. do 3. popoldne, torek, sredo in petek od 6. do 8. zvečer.

— **Razpisani učiteljski službi.** Na trirazrednici na Ježici (okraj ljubljanska okolica) je razpisano učiteljsko mesto v stalno nameščenje do 1. decembra t. l.; na enorazrednici na Planini (okraj Črnomelj) pa učiteljsko in voditeljsko mesto v stalno ali začasno nameščenje do 6. decembra tekočega leta.

— **Ureditev učiteljskih plač na Hrvaškem.** Minoli torek se je pri deželni vladi v Zagrebu vršila enketa glede ureditve učiteljskih plač, katere so se udeležili zastopniki učiteljske zveze in šolski nadzorniki. Želje učiteljstva se bodo pri končni redakciji tozadavnega zakonskega načrta kolikor mogoče upoštevale, kakor je zatrdil predsednik enquete, vitez Trnski.

— **Okoli 3800 šoloobveznih otrok** je v Trstu, ki ne hodijo v nobeno šolo. To je povedal v seji tržaškega mestnega sveta svetnik Spazzal.

Društva.

SLOVENSKA KATOLIŠKA IZOBRAŽEVALNA DRUŠTVA!

Naznanite takoj svoje odposlance na sestanek voditeljev slovenskih izobraževalnih društev, ki se vrši dne 17. t. m. v Ljubljani. Vsako društvo naj odpošlje vsaj enega zastopnika, pridejo naj pa aglini moške in mladeniči tudi iz krajev, kjer še ni izobraževalnih društev. Ta sestanek bo povzdignil delo naših izobraževalnih društev, zato naj ne bo društva, ne župnije, ki bi ne imela na tem sestanku zastopnika! Sestanek se prične v sredo, 17. t. m. ob 9. uri dopoldne.

+ **Društvenim tajnikom.** Pošljite takoj, kateri še niste, statistične podatke o vaših društvih, ker je že zadnji čas. Katero društvo ne pošlje svoje statistike do 14. t. m., bo ime o potem ta predal v društvenem koledarčku prazen. Zatorej podvičajte se!

— **Slov. katol. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju** naznanja: Slovenska služba božja bo v nedeljo, 14. listopada, ob pol treh popoldne v cerkvi sv. Antona, XV., Pouthongasse 16, z litanijami vseh svetnikov. — V nedeljo, dne 21. listopada, se daruje v isti cerkvi sveta maša ob desetih dopoldne za žive in mrtve člane »Straže«. Med sveto mašo poje »Stražin« mešani zbor. — Martinov večer priredi

»Straža« v nedeljo, dne 14. novembra, v društvenih dvoranah pri Powondri, VI., Wallgasse 27. Spored: petje, igranje na glasovir, Martinova gos! Po sporedu prost zabava. Vstopnina prosta. — Društveni odbor prosi vse tiste člane in članice, ki imajo veselje do tamburanja in se hočejo udeleževati tamburaških vaj, da se priglasijo pri g. predsedniku. Tamburaške vaje bodo vsak teden od pol 8. do pol 10. ure zvečer v društveni sobi. — K obilni udeležbi vabi društveni odbor.

Ij **Občni zbor društva davčnih uradnikov za Kranjsko** je bil preteklo nedeljo. Udeležba bi morala, z ozirom na namen društva, biti večja kot je bila. Vidi se, da še vedno nimajo vsi uradniki pravega smisla za stanovske organizacije. Po nagovoru sedanjega predsednika g. Ravnikarja, je sledilo poročilo blagajnika (v blagajni je 139 K 60 v), potem poročilo g. tajnika. Lansko leto je bilo 108 članov, letos samo še 104. Seje so bile štiri. Po poročilu pregledovalcev računov, kateri so našli vse v redu, je sledilo poročilo glede volivnega rezultata, ker se je volitev že preje pisмено vršila. Izvoljeni so bili gg.: Lilleg, Tome, Kobler, Pibernik, Bintar, Fabjan, Nedeljko, Kompare, Prudič in Debeljak. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena gg. Burger in Premk. Pri določitvi udnine je ostalo pri starem da plačajo aktivni uradniki po šest kron, praktikanje neadjuirani in oni z malim adjutom po 1 K na leto. Sklenilo se je tudi, da se upokojenim davčnim uradnikom zniža udnina na 3 K, ker je to smatrati samo kot podporo, vendar se, kakor pri vseh podporah, velikodušnosti ne stavjajo meje. Pri konstituiranju odbora so bili izvoljeni: g. Lileg za predsednika, za podpredsednika je bil izvoljen g. Kobler, za tajnika g. Tome in za blagajnika g. Pibernik. Sedaj, ko je izvoljen tako delaven odbor je pač stanovska dolžnost, da vsi davčni uradniki, ki še niso člani društva, pristopijo k društvu.

Volitve v obrtno sodišče.

Vse volivce v obrtno sodišče opozarjamo, da se strogo in točno drže časa in kraja volitev, kar je oboje na vsaki izkaznici natančno določeno.

Posebno volivce v okolici opozarjamo, da se bo volilo samo v tistem času, ki je na izkaznici določen.

Kdor še ni prejel glasovnice in izkaznice, naj gre takoj na magistrat, kjer bo dobil glasovnico in izkaznico. Volivci v okolici dobe izkaznice in glasovnice pri svojih županij, če jim še niso bile dostavljene od županstva.

× × ×

Ij **Volitev obrtnega sodišča v Ljubljani.** Dodatno k razglasu o razpisu volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča, ki se ima ustanoviti v Ljubljani in prisodnikov vzklicnega sodišča, se odreja volitev za **volivni razred delavcev na nedeljo, dne 14. novembra 1909 in za volivni razred podjetnikov na torek, dne 16. novembra 1909.** Volilo se bode v sekcijah, sestavljenih po krajevnih skupinah, ki se na podlagi § 5., odstavek 2. ministrske naredbje z dne 15. julija 1909, drž. zak. štev. 112, določajo tako-le: **I. sekcija** obsega občine Brezovica, Dobrova, Log, Rudnik in Vič ter voli na Glincah (občina Vič). — **II. sekcija** obsega občine Črnuče, Devica Marija v Polju, Dobrunje, Ježica, Moste in Podgorica ter voli v Mostah. — **III. sekcija** obsega občine Medvode, Spodnja Šiška, Šmartno, Št. Vid in Zgornja Šiška ter voli v Št. Vidu. — **IV. sekcija** obsega občine Grosuplje, Lipljenje, Račna, Slivnica, Št. Jurij in Šmarje ter voli v Stranski vasi (občina Grosuplje). — **V. sekcija** obsega občine Iška Loka, Iška Vas, Pijava Gorica, Studenec, Tomišelj, Vrbljenje in Želimlje ter voli na Studencu. — **VI. sekcija** obsega 1. (šolski okraj), 2. (Št. Jakobski okraj), 5. (predkraji) in 6. (Vodmat) okraj mesta Ljubljane ter voli v Ljubljani. — **VII. sekcija** obsega 3. (Dvorski okraj) in 4. (Kolodvorski okraj) mesta Ljubljane ter voli v Ljubljani. — Skupni izid volitev, izvršenih v teh sekcijah, se ugotovi in razglasi pri VI. sekciji v Ljubljani. — Ura pričetka in zaključka volitve ter volivni lokal se naznanijo najkasneje osem dni pred volitvijo na krajevno običajni način v vseh občinah, ki pripadajo okolišni obrtnemu sodišču in je lokal in čas naznanje tudi na volivnih izkaznicah. Vsako posamezno volitev vodi od obrtne oblasti določeni volivni komisar, ki odloča o identiteti volivcev in o veljavnosti oddanih glasov, ne da bi bila dopustna nadaljnja pritožba. Volitev se prične ob določenem času ne glede na število došlih volivcev in se zaključí ob določenem uri. Voli se na ta način, da se osebno oddajo glasovnice. Samo v skupini podjetnikov smejo voliti za ženske njihovi zakonski možje ali pa posebno pooblaščenec tretje osebe. Osebe, ki v volivnem imeniku niso vpisane, ne morejo voliti. Volivci oddajajo svoje glasovnice po vrsti, kakor se javijo. Izvoljen je, kdor združi nase absolutno

večino oddanih glasov. Ce se pri volitvi ne doseže absolutne večine, se odredi ožja volitev med onimi osebami, ki so dobile največ glasov. Pri morebitni ožji volitvi smejo voliti samo one osebe, ki so volile pri prvotni volitvi in se o tem izkažejo z volivno izkaznico, ki je bila pri prvotni volitvi zaznamenovana. Proti volivnemu postopanju in proti ugotovitvi izida volitve v smislu § 12. min. odredbe z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 56, ni dopustna pritožba

× × ×

I.

A. Volitve prisodnikov iz skupine delojemalcev VI. sekcije v Ljubljani se vrše 14. novembra v sledečih lokalih:

Volivci I. in II. skupine (veliki in mali obrati), volijo v veliki dvorani Mestnega Doma. V Mestnem Domu volijo torej volivci, ki so vpisani v obratih nahajajočih se v šolskem, št. jakobskem in vodmatskem okraju.

B. Volitve prisodnikov iz skupine delojemalcev VII. sekcije v Ljubljani se vrše 14. novembra v sledečih lokalih:

1. Volivci I. skupine (veliki obrati) volijo v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici, št. 17.

2. Volivci II. skupine (mali obrati) volijo v telovadnici II. mestne deške ljudske šole na Čozovi cesti št. 5.

V teh volivnih lokalih volijo volivci, ki so vpisani v obratih dvorskega in kolodvorskega okraja.

II.

A. Volitve prisodnikov iz skupine delojemalcev VI. sekcije v Ljubljani se vrše 16. novembra v sledečih lokalih:

Volivci I. in II. skupine (veliki in mali obrati) volijo v veliki dvorani Mestnega Doma.

V Mestnem Domu volijo volivci, katerih obrati se nahajajo v šolskem, št. jakobskem in vodmatskem okraju ter v predkrajih.

B. Volitve prisodnikov iz skupine delojemalcev VII. sekcije v Ljubljani se vrše 16. novembra v sledečih lokalih:

Volivci I. in II. skupine (veliki in mali obrati) volijo v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici, št. 17.

V telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici volijo volivci, katerih obrati se nahajajo v dvorskem in kolodvorskem okraju.

Volivni čas za vse skupine je od 8. do 12. ure. Samo skupina delojemalcev (mojstrov), ki volijo v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici, voli od 8. ure jutraj do 2. ure popoldne, (torej dve uri več). Na volivnih izkaznicah je določen volivni lokal ter čas volitve.

Volitve se vrše določenega dne ob določenem uri brez ozira na število došlih volivcev. Ob določenem uri se tudi konča volitev; le oni, ki se tedaj nahajajo v volivnem lokalu, morejo oddati glasovnice.

Glasovnice se oddajo volivnemu komisariju osebno, le samostojne ženske (one, ki majo kako obrt) smejo voliti po svojih zakonskih možeh ali po kaki tretji pooblaščenici osebi. Pri oddaji glasovnic naj se izkaznice v svrhu zaznambe z uradno štampiljo predloži, kajti pri eventualnih ožjih volitvah smejo voliti le oni, katerih izkaznice so na ta način zaznamovane, ki so torej volili pri prvi volitvi.

Vsi volivci, ki bi tri dni pred začetkom volitev, to je do 11. oziroma 13. novembra še ne dobili volivnih izkaznic, naj se zglaste pri mestnem magistratu, kjer dobe glasovnice in izkaznice.

DELAVCI!

V nedeljo, dne 14. novembra t. l. so volitve v obrtno sodišče. Vsi delavci naj se prav gotovo udeležijo teh volitev ter naj na glasovnice zapišejo razločno in natančno imena in stanovanje sledečih gg. kandidatov delavcev:

I. Skupina velikih obratov

Prisodniki:

1. Karu Josip, usnjari, Ljubljana, Martanova cesta 5.
2. Premk Valentin, strojnik, Martinova cesta 3, Ljubljana.
3. Znidaršič Anton, ključavničar, Prečna ulica 8, Ljubljana.
4. Zabukovec Vinko, delavec v predilnici, Komenskega ulica 16.
5. Vrtačnik Franc, blagajnik, Ljubljana, Vič št. 48.
6. Bizjak Peter, mizar, Ljubljana, Turjaški trg 8.
7. Novine Franc, papirniški delavec, Preska.
8. Čemažar Franc, papirniški delavec, Vevče.

Namestniki:

1. Novšak Ivan, livar, Ljubljana, Florijanska ulica 27.
2. Križaj Martin, čermnar, Moste 74.
3. Melja Jakob, papirniški delavec, Vevče.
4. Pečan Jožef, usnjari pri Pollaku, Ljubljana, Sv. Petra cesta 72.

Vzklicno sodišče:
1. Jeriha Anton, papirniški delavec, Vevče.
2. Medica Ivan, knjigovodja, Ljubljana, Levstikova ulica 15.
Delavci! Vsi na volišče in volite enoglasno zgoraj imenovane kandidate!
Pripravljalni odbor za volitve v obrtno sodišče.

OBRTNIKI!

V torek, dne 16. novembra t. l. so volitve v obrtno sodišče. Vsi obrtniki naj se prav gotovo udeležijo teh volitev ter naj na glasovnice zapišejo razločno in natančno imena in stanovanje sledečih gg. kandidatov obrtnikov:

Prisedniki.

1. Pust Franc, tesar, Ljubljana.
2. Weibl Josip, ključavničar, Ljubljana.
3. Rojlna Anton, mizar, Ljubljana.
4. Eberl Hugo, pleskar, Ljubljana.
5. Ogrin Ivan, zidar, Ljubljana.
6. Rojlna Jožef, krojač, Ljubljana.
7. Rozman Ivan, čevljar, Ljubljana.
8. Dimnik Jakob, mesar, D. M. Polje.
9. Tršan Alojzij, žagar, Tacen 44.
10. Bergant Ivan, načelnik mizarske zadruge v St. Vidu pri Ljubljani.

Namestniki:

1. Večaj Alojzij, pečar, Ljubljana.
2. Kočar Ivan, mesar, Ljubljana.
3. Jerin Luka, čevljar, Ljubljana.
4. Vrhovec Franc, kovač, Ljubljana.
5. Štrumbelj Ivan, gostilničar, Ig.
6. Medved Valentin, sodar in načelnik sodarske zadruge, Tacen.

Vzklicno sodišče:

1. Belec Anton, klepar, St. Vid nad Ljubljano.
 2. Kregar Ivan, pasar, Ljubljana.
- Obrtniki! Vsi na volišče in volite enoglasno zgoraj imenovane kandidate!

Pripravljalni odbor za volitve v obrtno sodišče.

POMOČNIKI!

V nedeljo, dne 14. novembra t. l. so volitve v obrtno sodišče. Vsi pomočniki naj se prav gotovo udeležijo teh volitev ter naj na glasovnice zapišejo razločno in natančno imena in stanovanje sledečih gg. kandidatov pomočnikov:

II. Skupina malih obratov:

Prisedniki:

1. Pobeško Ivan, čevljar, Francovo nabrežje 1, Ljubljana.
2. Urbar Jernej, pek, posestnik, Selo-Moste.
3. Jereb Valentin, kamnosek, Veliki štraden 7, Ljubljana.
4. Štrus Ivan, krojač, Komenskega ulica 12, Ljubljana.
5. Lotrič Andrej, ključavničar, Hranilnična ulica 8, Ljubljana.
6. Borštnar Franc, mizar, Hranilnična ulica 6, Ljubljana.
7. Uranč Ferdinand, podobar, Sv. Petra cesta 23, Ljubljana.
8. Šušteršič Franc, tesar pri g. Pustu v Ljubljani.
9. Ravnikar Ivan, pečar, Selo 19.
10. Kremžar Ivan, klepar, St. Vid nad Ljubljano.

Namestniki:

1. Rojšek Jožef, tesar pri A. Mačku, Slap (D. M. Polje).
2. Pančur Anton, krojač, Florijanska ulica 22, Ljubljana.
3. Menard Franc, mizar, Poljane pri St. Vidu.
4. Lampič Jožef, ključavničar, Spodnja Šiška 12.
5. Cedilnik Franc, tesar pri Lehnerju, Tacen.
6. Kavčič Andrej, pasar pri Kregarju, Cerkvena ulica 21, Ljubljana.

Vzklicno sodišče:

1. Rupnik Franc, mizar, Židovska ulica 5/III., Ljubljana.
 2. Ramovš Ivan, tesar, Stožice 31.
- Pomočniki! Vsi na volišče in volite enoglasno zgoraj imenovane kandidate!
- Pripravljalni odbor za volitve v obrtno sodišče.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani priporoča cerkvenim pevskim zborom sledeče »Božične pesmi«:

14 božičnih pesmi za mešani zbor. P. Angelik Hribar — P. Hugolin Sattner. Part. K 2—, glasovi po K —50.

Zveličar nam je rojen za ženske glasove in Offertorium in festo Epiphaniae Domini za mešani zbor. Fran Kimovec. Part. K —40.

Rihar renatus. Fran Kimovec. 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Part. P 3—, glasovi po K —40.

Ta krasna zbirka obsega poleg raznih drugih za Gospodove praznike zloženih pesmi tudi 2 božični, 4 postne, 2 velikonočni itd. Neprecenljive so zasluge Riharjeve, ki je položil temelj slovenski cerkveni glasbi; njegove pesmi so pri nas ljubke znanke. G. Kimovec jih je mojstersko preuredil tako, da odgovarjajo današnjim zahtevam in pokazal, kako zamore dobra harmonija povzdigniti še tako preprost napev.

Cerkvena pesmarica za Marijino družbo, 1 del za štiri enake (ženske ali moške) glasove. Anton Grum. Part. 2 kroni. — Ta bogata zbirka obsega poleg raznih udomačenih mašnih ali za cerkveno leto prirejenih pesmi tudi 2 adventni, 4 božične, 1 za Novo leto, 2 za Sv. Tri kralje, 2 za Ime Jezusovo, 5 postnih, 3 velikonočne in mnoge druge pesmi.

Za Miklavžovo darilo pridnim otrokom priporočamo sledeče knjige iz zaloge »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani, ki bodo služile naši deci v pouku, pa jej pripravile tudi mnogo veselja in prijetne zabave:

»Angelček«. Anton Kržič. Otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Dobi se še 15 raznih letnikov, in sicer od letnika 1894 do 1908. Vsak letnik je zase celota in velja trdo vezan 1 K.

Slovenski ABC v podobah za otroke. 80 vin., vez. 1 K 20 vin.

Hitra vožnja po železnici. Knjiga s podobami za otroke. 1 K 60 vin. Kdor hoče svojim otrokom napraviti veselje, obenem pa jih igrave naučiti brati, naj jim kupi te dve knjigi, ki imata lepe, večbarvne podobe, poleg njih pa kratke pesmice, ki se sliki prilegajo in so prirejene za otroški razum in domišljijo.

Spillmannovih povesti je izšlo 19 zvezkov; ravnokar smo izdali:

XVII. zvezek. Obsega: Prvič med Indijanci ali vožnja v Nikarago. Povest iz časa odkritja Amerike. 60 vin., vezano 80 vin.

XVIII. zvezek. Preganjanje indijanskih misijonarjev. 60 vin., vezano 80 vin.

XIX. zvezek. Mlada mornarja. Povest iz Kajene. 60 vin., vezano 80 vin.

Spillmannove povesti vplivajo med vsemi drugimi najbolj blažilo na otroška srca in jih navajajo k ubogljivosti, resnicoljubnosti in krepostnemu življenju.

»KATOLIŠKA BUKVARNA« V LJUBLJANI.

Naročajte »Slovenca«!

Razpis službe organista in cerkvenika na Vačah pri Litiji.

Nastop 6. decembra. Oženjen ima prednost. Župni urad Vače, 8. novembra 1909.

Absolvent trgovske akademije v Gradcu, z odličnimi spričevali, kateri je že služil v banki kot volonter, išče službe. Vstop lahko takoj. — Ponudbe pod »A. G.« na upravo. 3136 3—1

Posteljno vlago odstrani **zajamčeno** takoj! Sloviti priznanja in pohvale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata poznati. Knjižico pošlje zastoj: **Zavod »Sanitas«** Veiburg P 347 Bavarsko. 2843 1

Gospodičina

ki je večša strojepisja in stenografije išče primerne službe, gre tudi kot **blagajničarka**. Prijazne ponudbe do 21. t. m. pod: »Takoj« na upravnistvo »Slovenca«.

Kupijo se:

že rabljeni a dobro ohranjeni **mizarski stroji,**

ene zimske enovprežne

sani

in

konj

najmanj 15 pesti visok. ne pod 5 let star, zanesljiv za vožnjo in tek.

Ponudbe in popis z označeno ceno na 3040 upravnistvo »Slovenca«. 4—1

Sobno slikarska in pleskarska turdka

Speletič & Remžgar, Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča glavnemu občinstvu za vse v to stroko spadajoča dela v Ljubljani kakor tudi na deželi.

Delo solidno. Cene primerne.

(9201)

Trajen in dober zaslužek!

Starejši, zanesljiv in dobro izurjen

brivec

kateri more ta obrt sam izvrševati, dobi v nekem večjem industrijalnem kraju takoj **lokal** proti zelo nizki **najemščini**. Več pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista. 3—1

Za izdelovanje 500.000 žgane opeke in istotoliko strešne opeke s strojnim obratom za 1910 se išče podjetnik.

Naprava za vlačno železnico. Ponudbe na: »Alex. Hanamann, Bosn. Šamac, Bosna.

3150 2—1

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v svoji novi, največji in po najmodernejšem sistemu urejeni tovarni na Kranjskem za upognjeno po:

Stole, različne vrste od priprostega do najfinejšega izdelka, naslonjače, gugalnike, pisalne fotelje, obešalnike, mize v vsaki velikosti, vrtno stole, stole za glasovir i. t. d.

Imam vedno veliko zalogo bukovih in hrastovih na par prepariranih deščic (parket po najnižjih cenah.)

Ivan Bahovec

tovarnar na Duplici p. Kamnik.

Na zahtevo pošljem svoj ilustrirani cenik zastoj in franko. 1971 (1)

Ponudbeni razpis.

Pri zgradbi uradniške hiše »Ljubljanske občekoristne zadruge za zgradbo stanovanj v Ljubljani (Gradišče)« se s tem razpišejo mizarska, ključarska, pleskarska, steklarska in slikarska dela, potem dobava žaluzij in okenjskih zagrinjal, vodovodna dela in naprava kopalnic ter klosetov. Ponudbe naj se vlagajo na omenjeno zadruge na roke ravnatelja Dr. Ivana Rupnika v Ljubljani, Cesarja Jožefa trg. št. 1 najpozneje do

20. novembra 1909 dopoldne.

Ravnotam se lahko vpogledajo načrti in ponudbeni pogoji od 15. do 19. novembra od 11. do 12. ure. Obrazec za ponudbo in cenik enotnih cen, ki je hkrati izkaz del, se na željo tudi vroči. Zapečaten in s 5% vadijem skupne ponudbene svote opremljene ponudbe se lahko vlagajo za vse, ali pa tudi za posamezne vrste del. Zadruga si pridržuje pravico, da slobodno voli izmed ponudeb, ne glede na višino ponudbene svote.

Na pogojne ponudbe se ne bo oziralo.

V Ljubljani dne 10. novembra 1909.

Načelstvo.

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na ogradne premijske sročke, polovice po 7 K, cele po 12 K, zrebanje 15. novembra, glavni dobiček K 200.000,

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter je obrestuje po čistih **4 1/2 %**

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -